www.fenamizah.com

fena mizah EXTRA

international humor magazine

Türkiye'nin güneyinde bir Ada'nın kuzeyinde..

..karikatürün yalnızlığı

DOSYA

Kıbrıs Türk Karikatürü

Hazırlayan:
Aziz Yavuzdoğan

Kıbrıs Türk Karikatürü Dosyası

FENAMİZAH e-dergi
imtiyaz sahibi / yayın ve görsel yönetmeni:
aziz yavuzdoğan

hazırlayan ve görsel tasarım:
aziz yavuzdoğan

• *Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği arşivinden yararlanılmıştır.*
• *Kaynak: "Kıbrıs Türk Karikatürü'nün Kısa Bir Tarihi, 1999 ~ Hüseyin Çakmak"*

www.fenamizah.com
fenamizah@gmail.com

© FM 2014 by Aziz Yavuzdoğan / Istanbul-Turkey.

ücretsizdir.. internet üzerinden pdf dosya olarak indirilip, okunabilir.
© by Aziz Yavuzdoğan, Mart-2014 / Tüm Hakları Saklıdır.
Bilgilenme amaçlı olarak kaynak gösterilerek kullanılabilir, ancak kısmen veya tamamen alıntı yapılıp, **"ticari amaçlı"** kullanımın tespiti halinde Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları gereği hukuki işlem yürütülecektir...

international humor magazine
fenamizah
ULUSLARARASI MİZAH DERGİSİ

DOSYA:
KIBRIS TÜRK KARİKATÜRÜ

Türkiye'nin güneyinde, bir Ada'nın kuzeyinde..

..karikatürün yalnızlığı

Hazırlayan:
Aziz Yavuzdoğan

eskiay

Türkiye'nin güneyinde, bir Ada'nın kuzeyinde.. karikatürün yalnızlığı...

Aziz Yavuzdoğan

Kıbrıslı ünlü işadamı **Asil Nadir**'in **Türkiye**'de bazı gazete ve dergileri satın aldığı yılların başıydı. **Günaydın**, **Tan** ve **Güneş** gazeteleri ile **Gelişim Yayınları** dergi grubundan **Nokta** dergisi... O dönem yanlış anımsamıyorsam **"Gırgır"** dergisini de satın alma girişimleri olmuştu ve çok istemesine rağmen başarısızlıkla sonuçlanmıştı. Bunun üzerine, aralarında **Ergün Gündüz**, **Hasan Kaçan**, **Atilla Atalay** gibi isimlerin bulunduğu bir ekibi transfer ederek, **"Hıbır"** adlı mizah dergisini çıkarmıştı. O günleri anımsayanlar bilir.

•••

Asil Nadir'in Türkiye'de ki bu medya atağının yanı sıra **Kıbrıs**'ta da bir yatırım içerisinde olduğu ve çok iyi ücretlerle **Türkiye**'den çok sayıda teknik personel transferi ettiği haberleri dolaşıyordu. O sıralarda **MEF Ajans**'ta çalışıyordum ve **Atila İlhan** yönetiminde, **"Cönk"** dergisini çıkarıyorduk. Ben aslında o günlerde **Frankfurt**'a gitmeyi planlıyordum ki; **Kıbrıs**'a gidenler kervanına katıldım bir şekilde. **Kıbrıs**'ta Cumhurbaşkanlığı seçimleri öncesiydi ve **Rauf Denktaş** ilk defa ciddi anlamda muhaliflerince zorlanıyordu. Duyumlarımıza göre **Asil Nadir**, seçimlerde **Denktaş**'ı desteklemek amacıyla adaya ciddi bir medya yatırımı yapmıştı. **"Kıbrıs"** adıyla çıkaracağı tabloid boy, bu renkli gazete için kendi ofset tesislerini kurmuştu. **Türkiye**'den yazı işleri ve ağırlıklı olarak teknik eleman transferi yapılıyordu. **Kıbrıs Gazetesi**'nin yayımlanmasıyla birlikte çok kısa süre içinde peşpeşe

Yenigün ve **Bozkurt** gazeteleri de Kıbrıs Türk basınına katılıyordu, **Asil Nadir**'in patronluğunda.
Ve benim de 4,5 yıl sürecek olan **Kıbrıs** serüvenim 1989'da başlamış oluyordu. 1994'e kadar yaşadığım **Kuzey Kıbrıs**'ta geçen süre içerisinde Kıbrıslı çizerlerle de tanışma imkanım oldu. Kıbrıs gazetesinin çıktığı ilk zamanlar **Musa Kayra** ile aynı gazetede çalıştık. **Hüseyin Çakmak**'la daha sonra tanıştık. Doğrusunu söylemek gerekirse bu iki ismin dışında diğer karikatürcü arkadaşlarla bir araya gelmek kısmet olmadı. **Kıbrıs Türk Basını** ve **Kıbrıs Türk Karikatürü**'yle tanışmamın, Türkiye'deki deneyimlerimi paylaşmamın ve de mesleki deneyimlerime **Ada**'da artı değer katmamın üzerinden 25 yıl geçti. **Ada**'da geçen günlerimin anısına **Kıbrıs Türk Karikatürü** üzerine bir dosya hazırlamayı düşündüm. **Kıbrıs**'ın karikatür tarihine, kendi kaynaklarından da yararlanarak naçizane bir armağanımız olsun, diye...

• • •

Kıbrıs adasının **1571** yılında **Osmanlı**"nın egemenliği altına girmesinden, **1878**'de **İngiliz Krallığı** yönetimine geçtiği tarihe kadar, **Ada**'da bağımsız bir matbaacılık, yayımcılık olmaması nedeniyle herhangi bir gazete ve dergi yayımlanamamıştır. İngiliz idaresindeki yıllarda adada **Türk** ve **Rum** toplumları kendi gazetelerini yayımlamaya başlamışlardır. Kıbrıslı Türklerin ilk gazetesi **"Saded"**in ardından bir çok gazete çıkar. İlk mizah gazetesi de **1896-1910** yılları arasında yayımlanan **"Kokonoz"**dur. Aynı tarihlerde tıpkı **Türkiye**'deki mizah anlayışıyla daha sonra **1920-1923** yılları arasında **"Davul"**

Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği 28 yaşında...

Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği'nin kuruluş toplantısından... (1986.)

Kıbrıslı Türk Karikatürcüler, 1986 yılına değin çeşitli bireysel etkinliklerde bulunurlar. 25 Ocak 1986 tarihinde ise Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği kurulur. Dernek kurucu üyeleri olarak Serhan Gazioğlu, Alper Susuzlu, Hüseyin Çakmak, Mehmet Ulubatlı, Musa Kayra ve Cemal Tunceri isimli çizerler yer alırlar.
1988 yılında, Avrupa Karikatürcü Örgütleri Federasyonu (FECO) üyeliğine kabul edilerek uluslararası örgüt kimliği kazanırlar. Ada içinde ve dışında, birçok etkinlik gerçekleştirip, 90'ı aşkın ülkedeki mesleki ve kültürel örgütlerle işbirliği yapan Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği üyeleri FECO – CYPRUS adı altında farklı bir örgütlenmeye giderek etkinliklerini başarıyla sürdürmektedirler...

Kıbrıs Türk Basını ve Kıbrıs Türk Karikatürü'yle tanışmamın üzerinden 25 yıl geçti. Ada'da geçen günlerimin anısına Kıbrıs Türk Karikatürü üzerine bir dosya hazırlamayı düşündüm. Ada'nın karikatür tarihine, kendi kaynaklarından da yararlanarak naçizane bir armağanımız olsun...

mizah gazetesi yayımlanır. Bu yıllar, **Kıbrıs Türk** karikatürünün filiz vermeye başladığı yıllardır. Yapılan araştırmalara göre, Kıbrıslı ilk Türk çizer olarak **Ahmet Rifat**'ın dışında başka bir karikatürcünün adı geçmemektedir. **1940** ve **50**'li yıllarda ise, **Kıbrıs Türk Basını**'nda üç önemli karikatürcünün çizgileri görülür: **Mehmed Şevki Çankaya**, **İsmet Vehit Güney**, **Ramiz Gökçe**, bu dönemin en etkili çizerleri olarak bilinirler ve Türkiye'deki örnekleri gibi daha çok resimsel çizgiler olarak, alt yazılı karikatürlerdir. **Mehmed Şevki Çankaya**'nın çizgileri Kıbrıs Türk basınından ziyade, **Türkiye**'de çıkan **Akbaba**, **Karikatür**, ve **Şaka** gibi dergilerde yayımlanır. Bu sebeple, Türkiye'nin karikatür tarihinde daha çok yer edinmiştir. Belki de aslen **Kıbrıslı** bir Türk olduğu bilinmez...

Kıbrıs Türk toplumunda öncelikle ressam kimliğiyle bilinen **İsmet Vehit Güney** çok yönlü bir sanatçıdır. Dönemin en etkili gazetesi **"İstiklal"**de çizmiştir. **İsmet Vehit Güney**'i **Ada**'nın önemli çizeri kılmasına neden olan çalışması ise, bugün sadece **Kıbrıs Rum** yönetiminin kullandığı Kıbrıs bayrağının tasarımcısı olmasıdır.. Kendisiyle **Kıbrıs Gazetesi**'nde birlikte çalışırken öğrenmiştim bunu ve büyük bir şaşkınlık duymuştum. Kıbrıslı Türk bir sanatçının tasarladığı bayrağı, **Kıbrıs Cumhuriyeti** bozulduktan sonra da Kıbrıslı Rumlar tarafından kullanılması bana gerçekten ilginç gelmişti.. Bu yazıyı hazırlarken, kendisinin **2009** yılında vefat etmiş olduğunu, **Hüseyin Çakmak**'tan öğrendiğimde çok üzüldüm. **1989-94** yılları arasında aynı gazetede çalışırken, gazetenin renk ayrımı servisini yönetiyordu ve birlikte çok anılarımız oldu. Benim gazete için çizdiğim karikatür ve vinyetlerden övgüyle söz ederdi hep. **Ramiz Gökçe** ile tanışma fırsatım olmadı. O da Kıbrıs Türk karikatürünün çok önemli bir ismi olarak tarihe geçmiştir. **"Duvar"** gazetesinde başlayan çizgi serüvenini **"Halkın Sesi"**, **"Bozkurt"** ve **"Time of Cyprus"** gibi gazetelerde sürdürür... **Ramiz Gökçe**'nin ilginç bir yanı ise, **1956** yılında yayımladığı **"Çizgi"** adlı karikatür kitabı, araştırmacılara göre **Ada**'nın ilk karikatür albümü olmasıdır...

- - -

Bu giriş yazısında ki özet bilgiler ışığında; **Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği**'nin de arşivinden yararlanarak hazırladığımız **"Kıbrıs Dosya"**mızda, Ada karikatürü ve mizahıyla ilgili ayrıntıları okuyabilirsiniz. ■

Kıbrıs Türk basınının Davul mizah gazetesi ve ilk karikatürcüsü Ahmet Rifat...

Kıbrıs Türk Karikatür Sanatı'nın ilk örnekleri "Davul" mizah gazetesinde görülür. Bu karikatürlerin sahibi, Kıbrıs Türk Basını'nda "Klişeci Rifat" olarak bilinen, 1893 Larnaka doğumlu Ahmet Rifat'tır (1892 – 1975). Kıbrıs Türk Basını'nda Osmanlıca harflerle karikatürlerini yayımlayan ilk ve son kişidir aynı zamanda. Ahmet Rifat, "Davul" mizah gazetesinin yanısıra "Ses" (1935 – 1938) gazetesinde de karikatürler çizer. "Davul" mizah gazetesinde yayımlanan karikatürlerin birçoğu, Türkiye Cumhuriyetini kuran Mustafa Kemal Atatürk ve Türk Kurtuluş Savaşı (1919 – 1922) üzerinedir. Ahmet Rifat Efendi'nin çizdiği karikatürlerde, Anadolu'ya saldıran Emperyalist devletler eleştirilmekte, Mustafa Kemal'le birlikte bağımsızlık mücadelesi veren "Kuvay-i Milliye" ve Anadolu insanı yüceltilmektedir. Ahmet Ritat Etendi ilk Kıbrıslı Türk karikatürcüsü olmanın yanısıra, "Ses" (1935 – 1938) gazetesinde de karikatürler çizer.

Ahmet Rifat

KARİKATÜR ALT YAZISI: Galiba çok uzun bir seyahate çıkıyorlar.. (Fenerine) varıncaya kadar neleri var, neleri yok hep topladılar.
- O gördüğün Bizans yadigarlarıdır. Hazret-i Fatih'in verdiği asayı milletinin imhasında kullandılar.. Fenerlerini İslam kalbini yakmak için istismal ettiler.. Nihayet Anadolu'dan sert bir rüzgar çıktı.. Feneriyle, asasıyla hepsini sürüp götürüyor... (Davul Mizah Gazetesi'nin 15 Ekim 1922 tarihli 15. sayısında yayımlanan Ahmet Rifat imzalı kapak karikatürü...)

Hüseyin Çakmak'la, Kıbrıs Türk Karikatürü üzerine bir söyleşi...

Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği'nin kurucularından olan ve başkanlığını yapan Hüseyin Çakmak, arkadaşlarıyla birlikte uzun yıllar Ada karikatürünün dış dünyaya açılması için büyük uğraş veriyorlar. İçerideki ilgisizlik ve umursamazlığa rağmen, uluslararası alanda somut başarılar elde eden Kıbrıslı karikatürcüleri daha yakından tanımak için Hüseyin Çakmak'a bazı sorular yönelttik ve içtenlikle yanıtladı...

Röportaj: Aziz Yavuzdoğan

Çizgi serüveninizden kısaca söz eder misiniz?
Çizgi serüvenim, 1976 yılında, Türkiye'de yayınlanan ve Kıbrıs'ta da satılan, **"GırGır"** mizah dergisi sayesinde başladı.
1983 yılında, **"Yeni Düzen"** gazetesinde karikatürlerim yayınlamaya başladı. Birkaç ay sonra, Yeni Düzen'de karikatürcü ve foto muhabiri olarak işe başladım.
1976 yılında "Gır –Gır" mizah dergisinde amatörce başlayan karikatür serüvenim *-kısa sürelerle kesintiye uğrasa bile-* 1983 yılında, Yeni Düzen gazetesinde profesyonelliğe dönüştü ve günümüze kadar devam etmektedir.

Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği'nin kuruluşu hakkında ve bugün geldiği noktadaki etkinliklerinden kısaca söz eder misiniz?

Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği, 25 Ocak 1986 tarihinde kuruldu. **Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği**'ni kurduktan bir süre sonra, öncelikle Türkiye'deki Karikatürcüler Derneği yetkilileri ile temasa geçtik, derneğin tüzüğünü istedik, ulusal-uluslararası karikatür etkinlikleri hakkında bilgi talep ettik. Karikatürcüler Derneği yetkilileri, talebimiz üzerine, Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği'ne her türlü katkıyı sağladılar. Kısa sürede örgütlü olmanın gerekliliğini uygulamaya başladık. Daha sonra, Dünya'daki birçok karikatürcü örgütleri ile temasa geçtik ve Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği ile Kıbrıs Türk Karikatür Sanatı hakkında tanıtıcı bilgiler gönderdik. Kısa sürede, yaklaşık 80 ülkedeki yüzlerce karikatürcü kuruluş ile mesleki işbirliği gerçekleştirerek, Kıbrıs Türk Karikatür Sanatı'nı tanıttık. Birçok ülkede etkinlikler gerçekleştirdik.

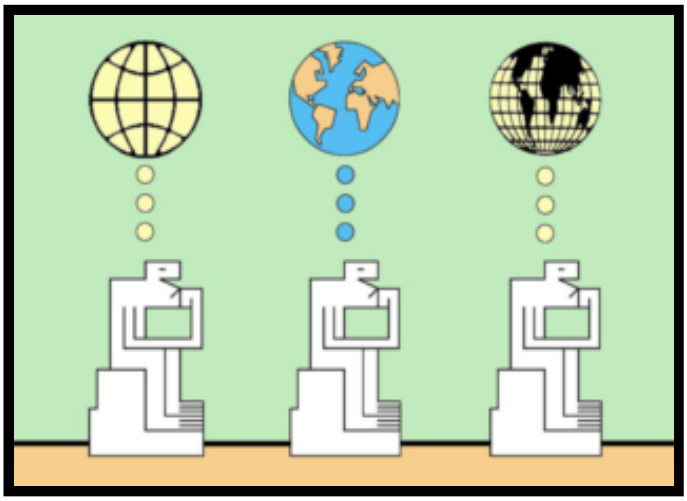

Ada'da karikatüre olan halkın ve medyanın ilgisi nasıl?
Günümüzde, ne halkın nede medyanın ilgisinden memnun değiliz. Özellikle **Kıbrıs Türk Medyası** *(Bir iki gazete hariç)* karikatürcülere gereken değeri vermiyor. Ücretsiz karikatür çiziyorsanız yayınlıyorlar. Düzenlediğimiz etkinliklerin haberlerine bile yer vermiyorlar. Kadın vücudu ve yeme-içme haberleri daha cazip geliyor, Kıbrıs Türk Medyası yöneticilerine. Kıbrıs Türk Halkı ise, günümüzde karikatür gibi **"gereksiz"** şeylerle uğraşmıyor. **Sosyal Medya**'da kim ne yapıyor, kim kiminle yaşıyor, böylesi konularla ilgileniyorlar.

Türkiye'nin içinde bulunduğu politik kaos ve gündem karmaşası biliniyor. Peki, Kıbrıs Türk karikatürcüsünün çizgi gündemini neler oluşturuyor?
Kıbrıs'ın yerel politik sorunları, Türkiye'deki **AKP Hükümeti**'nin Kıbrıs Türk Toplumu üzerine uyguladığı baskılar, Kıbrıs Sorunu, AKP'nin Kıbrıs Türk Toplumu'nu değiştirme ve uysallaştırma politikaları Kıbrıs Türk karikatürcülerinin çizgi gündemini oluşturmaktadır.

Kıbrıs Türkü'nün sorunlarını, siyasetçiler dışında, dış dünyaya karikatür ile yeterince

Hüseyin Çakmak

Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği Kurucu Üyesi'dir. Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği'nde 23 yıl başkanlık görevinde bulundu. 1964 yılında Lefkoşa'da doğdu. Karikatür çizmeye 1976 yılında Türkiye'deki "GırGır" mizah dergisi sayesinde başladı. 1983 yılından günümüze, Kıbrıs'ta ve Dünya'nın çeşitli ülkelerindeki birçok gazete ve dergilerinde karikatürleri yayımlanmıştır. 1987 yılında, Kıbrıs'taki "Ortam" gazetesinde yayınlanan bir karikatürü nedeniyle, dönemin Kuzey Kıbrıs Başbakanı Derviş Eroğlu tarafından, aleyhine 200 Milyon TL tutarında tazminat davası açıldı. Ulusal ve uluslararası karikatür yarışmalarında birçok ödül kazandı, birçok kez yılın karikatürcüsü seçildi. Kıbrıs Türk karikatür Sanatı'ndaki "Evrenselleşme Dönemi"nin (1980 – 1990) öncülerindendir.

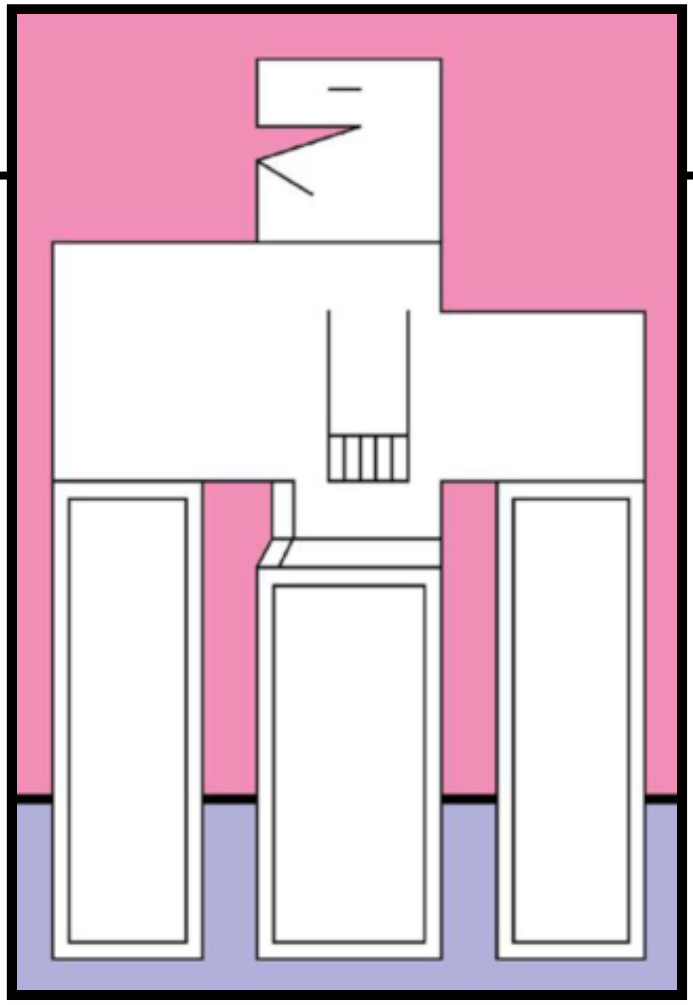

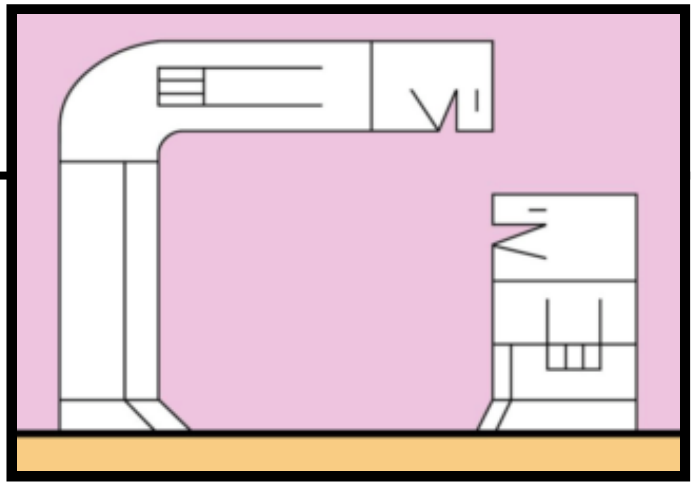

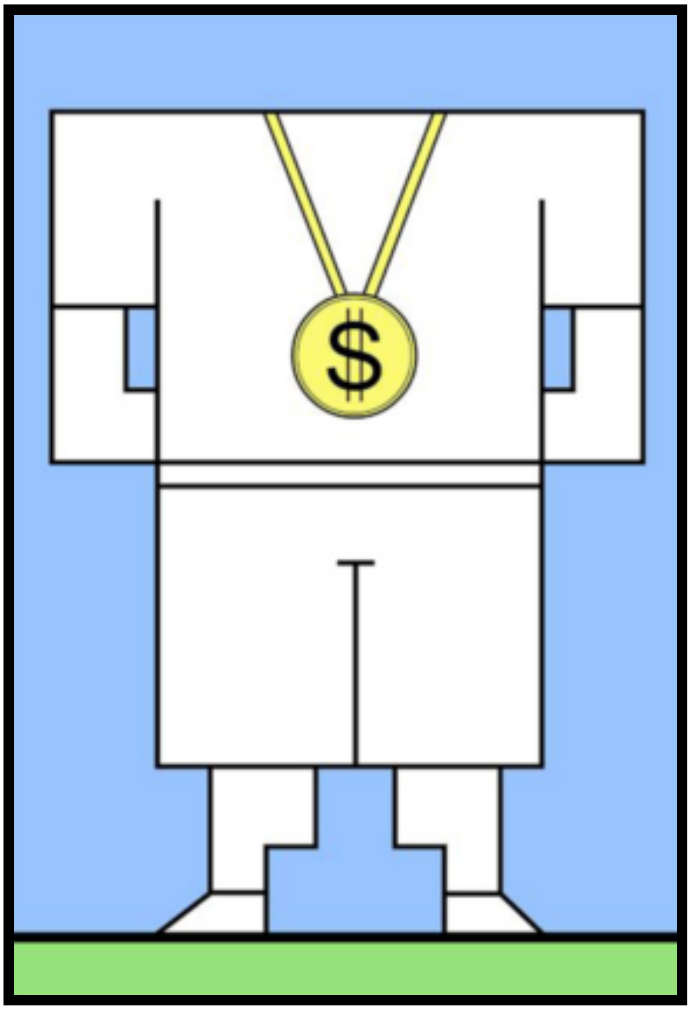

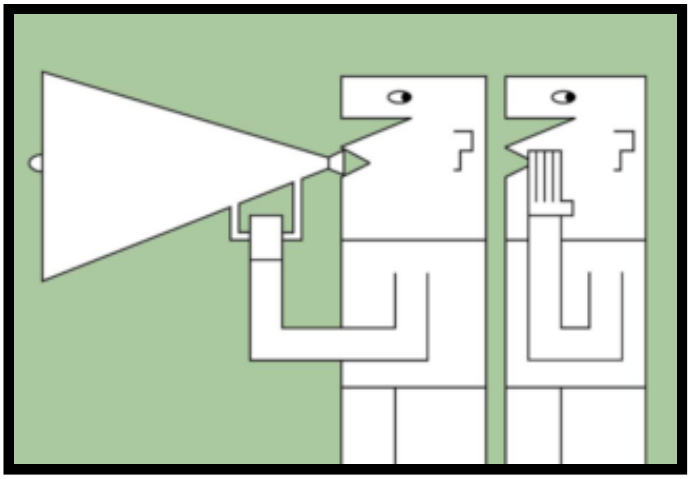

yansıtabildiğinize inanıyor musunuz?
Kıbrıslı Türk karikatürcüler olarak, Kıbrıs Türkü'nün sorunlarını, Karikatür Sanatı aracılığı ile, Dünya'ya yansıtamasak bile, Kıbrıs'ta, Kıbrıs Türk Karikatür Sanatı'nın varlığını Dünya'ya yansıtabildiğimize inanıyorum.

Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği olarak uluslararası karikatür örgütleri ile ilişkileriniz ne durumda?
1986 yılından bugüne iyi bir seyir içerisinde devam etmektedir. Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği olarak birçok uluslararası karikatürcü örgütüne üyeyiz ve bazı örgütlerin yönetiminde görevler yapmaktayız. Maddi olanak bulduğumuz zamanlarda, Kıbrıs'ta düzenlediğimiz uluslararası etkinliklere yabancı karikatürcüleri davet etmekteyiz.

Kıbrıs Türk karikatürcüsünün Türkiye'deki meslektaşlarıyla işbirliği ve ilişkilerinden memnun musunuz? Sıkıntılar varsa nelerdir?
Türkiye'deki meslektaşlarımızla çok iyi ilişkiler içerisindeyiz. Herhangi bir sıkıntımız yok. Tabii, Sosyal Medya'nın getirdiği kolaycılık ve tembellik nedeni ile çizerler olarak üzerimize rehavet çöktü. Sanal temas dışında, gerçekçi temas ve işbirliği yaparsak daha iyi olur diye düşünüyorum.

Türkiye'deki Karikatürcüler Derneği ile Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği'nin işbirliği hakkında ne düşünüyorsunuz?
Her iki kardeş karikatürcü derneğin, 1986 yılından 1990'lı yılların ortalarına kadar artarak devam eden mesleki işbirliği, **Metin Peker**'in dernek başkanlığına gelmesinden sonra bozulmuştur. **Türkiye Karikatürcüler Derneği** ile olmasa bile, Anadolu'nun birçok yerindeki karikatürcü örgütleri ile işbirliğimizi devam ettirmekteyiz.

Türkiye Karikatürcüler Derneği yetkilileri, 1990'lı yıllarda, **Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği** ile etkinliklerini ve mesleki işbirliğini dondurmuştur. Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği'nin Türkiye Karikatürcüler Derneği veya Türk karikatürcüler ile herhangi bir sorunu yoktur. Bana göre sorun, **Metin Peker**'in kendisindedir. Türk Karikatürcüler Derneği'ni tüzük maddelerine göre değil, kendi kişisel görüş ve düşüncelerine göre yönetmektedir. ■

Geçmişten bugüne Kıbrıs'taki Türk mizah dergileri...

Kıbrıs Türk Basını'nda, bugüne dek 13 tane mizah gazetesi veya dergisi yayımlanmıştır: Kokonoz (1896 – 1810), Akbaba (1897 – 1898), Davul (1920 – 1923), Zırıltı (1947 – 1948), Karga (1964 – 1965), Düdük (1965 – 1970), Amcabey (1965 – 1966), Akrep (1988 –1993) , Lololo (1993 – 1993), Çirkef (1999 – 2000), Yeni Akrep (2003 –), Ziligurti (2004 – 2010), Beytambal (2010 – 2010). Karikatür sanatına yer veren mizah gazete ve dergilerininden bazıları şöyle:

Davul Mizah Gazetesi *(1920-1923)*
Sahibi **Ahmet Rifat**, Sorumlu Müdür **Mehmet İhsan Uzman**'dır. Haftada bir ya da iki sayfa olarak yayımlanan **"Davul Mizah Gazetesi"** toplam 50 sayı çıkmıştır. O dönemlerde **Ada**'da **Rum**'ların yayımladığı 3 tane mizah gazetesi vardır ve çeşitli vesilelerle Türk toplumuyla alay etmektedirler. **Davul**, yayımlanma amacını onlara karşı kendi ifadeleriyle bir **"panzehir"** olarak açıklamıştır.

Zırıltı Mizah Dergisi *(1947-1948)*
Sahibi **M. Kazım Bedevi** ***(Yavuz)***. Toplam 11 sayı çıkabilen **"Zırıltı"** mizah gazetesi 6 sayfadan oluşmakta ve ayda bir yayımlanmaktaydı. Çok az karikatüre yer veren dergide birçok mizahi öykü-şiir-makale yer almaktaydı. Bu eserler genellikle takma isimlerle yayımlanmaktaydı.

Karga Mizah ve Karikatür Dergisi *(1964-1965)*
Magosa Yerel Radyosu **"Canbulat"** ve *Kıbrıs Türk Enformasyon Müdürlüğü* adına **İsmet Kotak**'ın çıkardıkları **Karga**, Kıbrıslı Türk ve Rum çatışmalarının sürdüğü dönemde, en zor şartlarda yayımlanan bir mizah dergisi olarak bilinir. Bölgesel bir mizah dergisi olmasına rağmen, çok yüksek bir tiraja sahipti. Toplam 12 sayılık ömrü olan dergi 15 günde bir, 20 sayfa olarak yayımlanmaktaydı.

Amcabey Mizah ve Karikatür Dergisi *(1965-1966)*
Sahibi **Hüseyin Kanatlı** ve **Ersin Taşer**'dir. Ayda bir 16 sayfa olarak yayımlanan **"Amcabey"** üçüncü sayısından sonra yayınına son vermiştir. Derginin ismi ünlü Türk karikatürcüsü **Cemal Nadir**'in **"Amcabey"** dergisinden esinlenerek alındığı bilinmektedir.

Lololo Mizah ve Karikatür Dergisi *(1993-1993)*
Sahibi **Erdoğan Baybars**'tır. 8 sayfa ve A4 boyutunda hazırlanan derginin ömrü 3 sayı olmuştur. Derginin kadrosu arasında yazarlar **Erdoğan Baybars**, **Bülent Fevzioğlu**, karikatürcüler ise **Alper Susuzlu**, **Cemal Tunceri**, **Arif A. Albayrak**, **Hüseyin Çakmak**, **Sarper Ufuk** ve **Erdoğan Baybars**'tır...

Çirkef Mizah Dergisi *(1999-2000)*
İmtiyaz sahipleri **Vasvi Çiftçioğlu** ve **Salih Irmaklı**, Genel Yayın Yönetmeni **Altan Uzun**, Sorumlu Yazı İşleri Müdürü ise **Hüseyin Hasipoğlu**'dur. Türkiye'de yayımlanan **"Gırgır"** benzeri mizah dergilerinin içeriğiyle örtüşen **"Çirkef"** mizah dergisinin de yayım ömrü 3 sayı olmuştur.

Ziligurti Mizah Dergisi *(2004-2010)*
Gençlik Merkezi-Adalı Gençlik Kulübü yayın organı olarak çıkmıştır. Çoğunluğunu gençlerin oluşturduğu kadro, Kıbrıslı Türk gençlerinin günlük yaşamlarında kullandıkları diyaloglardan oluşan yazılı mizaha ağırlık vermiştir. Dergi, 2010 yılından sonra **"Beytambal"** adını almıştır...

Beytambal Mizah ve Karikatür Dergisi *(2010-)*
"Ziligurti" mizah dergisinin birebir içerikle, isim değiştirmiş hali olarak bugüne kadar henüz 1 sayı yayımlanabilmiştir... ■

Kıbrıs'ın hayatta kalan tek mizah dergisi: Yeni Akrep

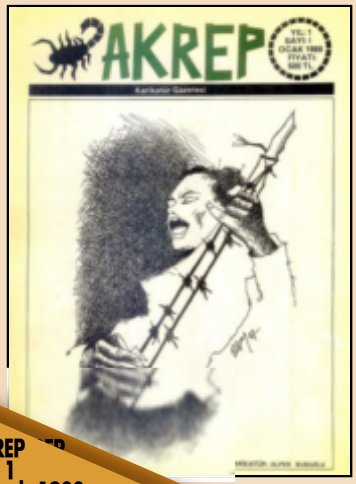

AKREP
No: 1
• Ocak-1988

Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği adına Hüseyin Çakmak tarafından 1988-1993 yılları arasında basılı bir yayın organı olarak, tabloid boy ve 24 sayfa yayımlanan, ancak maddi olanaksızlıklar sebebiyle yalnızca 11 sayılık bir ömrü olan "Akrep" mizah dergisi, 2002 yılından itibaren ise aralıksız olarak "Yeni Akrep" adıyla internet üzerinden aylık dijital dergi şeklinde varlığını sürdürmektedir...

Yeni
AKREP
No: 1
• Kasım-2002

Genel Yayın Yönetmenliği'ni Hüseyin Çakmak'ın, Yazı İşleri Müdürlüğü'nü de Kıbrıs'ın usta çizerlerinden Musa Kayra'nın yaptığı "Yeni Akrep"in bazı sayfaları Türkçe, bazı sayfaları ise İngilizce yayınlanmaktadır...
Akrep dergisinin en önemli özelliği, Ada'da en son yayımlanan "Amcabey" dergisinin ardından 20 yıl sonra yayımlanan ilk mizah dergisi olmasıdır... Yeni Akrep aynı zamanda, tıpkı Fena Mizah gibi, uluslararası karikatürcüler arasında bir iletişim platformu görevi de görmektedir...

Karikatür albümleri...

Kıbrıslı Türk çizerlerinin kişisel yayımlarından, Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği'nin yayımlarından ve çeşitli kurum ve kuruluşlarınca yayımlanan bazı karikatür albümleri...

"**Çizgi**", Ramiz Gökçe *(1955)*. "**Cızzzgıcıklar**", Musa Kayra *(1983)*. "**Taşlar**", Necmi Astam *(1984)*. "**Afrodit Adasından Çizgiler**", Alper Susuzlu *(1992)*. "**Ali Baba'nın Çiftliği**", Utku Karsu *(1992)*. "**Çevre Karikatür Albümü**", KTMMOB-KTKD *(1994)*. "**Turhan Selçuk-İnsan Hakları Karikatür Sergisi Albümü**", KTKD *(1994)*. "**Isırgan Otu**", Cemal Tunceri *(1996)*. "**10.Yıl Albümü**", KTKD *(1996)*. "**Kutlu Adalı-Faili Meçhul Karikatür Yarışması Albümü**", Ada-m Yayınları, *(1996)*. "**Mizahi Çizgiler ve Öyküler Albümü**", KTKD-IK Yayınları, *(1996)*. "**Cypriot Cartoon Exhibition Album**", "**İhsan Ali Foundation Publication**", *(1996)*. "**İlaç Karikatür Albümü**", KTTB-KTKD Yayınları, *(1997)*. "**1995-Ulusal Altın Muflon Karikatür Yarışması Albümü**", KTKD Yayınları, *(1997)*. "**Tan Oral Karikatür Sergisi Albümü**", MEKB Yayınları, *(1998)*. "**YDÜ 1.Ulusal Karikatür Yarışması Albümü**", YDÜ Yayınları, *(1998)*. "**Kıbrıs Türk Karikatür Sanatı'nın Kısa Bir Özeti**", Hüseyin Çakmak, MEKB Yayınları, *(1999)*, "**Ramiz Gökçe-İki Çizgi-Karikatür Albümü**", Mez Koop Bankası Yayınları, *(2000)*, "**1997-Uluslararası Altın Muflon Karikatür Festivali Albümü**", MEKB yayınları, *(2001)*. "**1998-Uluslararası Altın Muflon Karikatür Festivali Albümü**", MEKB yayınları *(2001)*. "**Politika ve Karikatür**", Temsilciler Meclisi Yayınları, *(2001)*, "**Çağdaş Kentler ve Yerel Yönetimler**", KTMMOB-KTKD Yayınları, *(2002)*, "**Hüseyin Çakmak-20. Sanat Yılı-Karikatürler**", Karikatür Vakfı Yayınları, *(2003)*, "**39 Çizerin Kaleminden Ramiz Gökçe Portreleri**", KTKD Yayınları, *(2003)*, "**Kıbrıs Türk Karikatür Sanatı'nın Kısa Bir Özeti**", Hüseyin Çakmak, Avrupa Birliği Yayınları, *(2004)*, "**Karikayra**" Karikatür Albümü, Musa Kayra, Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği yayınları, *(2005)*, "**Dünya'da Barış, Kıbrıs'ta Barış**" Uluslararası Karikatür Sergisi Albümü, Kıbrıs Vakıflar Bankası Yayınları, *(2005)*, "**Uzun Lafın Kısası**", 30 Yıl Karikatürle *(1975-2005)*", **M. Serhan Gazioğlu**, Kıbrıs Vakıflar Bankası Yayınları, *(2005)*.

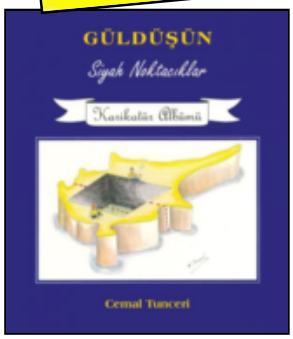

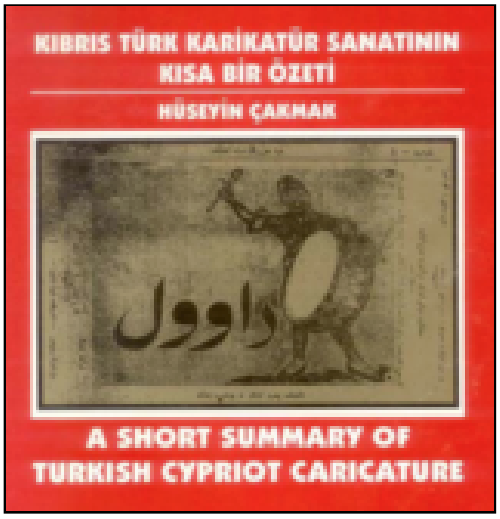

KIBRIS TÜRK KARİKATÜR SANATININ KISA BİR ÖZETİ

Ada'nın karikatür ve mizah tarihiyle ilgili araştırmacı yazarları olmadığı gibi ciddi bir kaynak da yoktur.
Bu konuda Kıbrıs'ın değerli araştırmacısı, yazar-şair Harid Fedai'nin çeşitli gazete ve dergilerde yayımlanmış makaleleri dışında, karikatürcü Hüseyin Çakmak'ın hazırladığı ve 1999 yılında yayımladığı "Kıbrıs Türk Karikatür Sanatının Kısa Bir Özeti" adlı kitabı, Kıbrıs Türk mizah kültürü üzerine günümüzde başvurulabilecek tek önemli kaynak durumundadır...

Geçmişten bugüne Kıbrıslı Türk karikatürcüler...

Kıbrıs Türk Karikatürü'nün geçmişten bugüne önemli simalarını kısa özgeçmişleriyle tanıyalım.

Mehmed Şevki Çankaya

M. Şevki Çankaya

1920 yılında Lefkoşa'da doğdu. 1938 yılında, Lefkoşa Türk Lisesi'nden mezun oldu. Bir süre, İstanbul'daki Hukuk Fakültesi'ne devam etti.
İlk karikatürü, 1941 yılında, Türkiye'deki "Akbaba" mizah dergisinde yayınlandı. "Akbaba", "Şaka", "Karikatür", "Hürriyet" isimli dergi ve gazetelerde karikatürleri yayınlandı. Mehmed Şevki Çankaya'nın karikatürleri, 1940'lı yıllarda Kıbrıs Türk Basını'nda da yayınlanmakta idi.
Mehmed Şevki Çankaya, 1950'li yıllarda, İstanbul'dan ayrılıp Amerika'ya göç etti. 1950'li yıllarda, ABD'deki "Tele Pix Yayınevi" tarafından hazırlanan bazı komik hikaye kitapları resimledi. Bu hikaye kitaplarından bir tanesi "Oral Roberts True Stories #103" serisinde yer alan ve 1957 yılının Ocak ayında yayınlanan "Out of the Shadows" isimli hikayedir. Mehmed Şevki Çankaya, İstanbul'da bulunduğu yıllarda, sadece karikatür çizmemiş, kitap kapağı ve film afişleri de resimlemiştir.

İsmet Vehit Güney

1932 yılında Limasol'da doğdu. Kıbrıslı Türklerin en önemli ressamlarındandır. 1940'lı yıllarda "İstiklal" ve "Köylü" isimli gazetelerde karikatürler çizdi. Bu dönemlerde çizdiği karikatürler, Türk Karikatür Sanatı ustalarından Cemal Nadir Güler ve Ramiz Gökçe'nin çizdikleri karikatür tarzında idi.
İsmet Vehit Güney, 1940'lı yıllarda, İstiklal Partisi'nin yayın organı "İstiklal" gazetesinde karikatür çizdiği dönemlerde, Kıbrıs İngiliz Koloni Yönetimi'ndeki (1878 – 1960) Lefkoşa Türk Lisesi'nde Resim Öğretmeni olduğu için, kendisini çekemeyen bazı Kıbrıslı Türk muhalifler, Kıbrıs İngiliz Koloni Yönetimi Eğitim İşleri Dairesi'ne yaptıkları jurnaller sonucu, "İstiklal" gazetesinde karikatür çizmesini engellediler. 1959 yılında, Kıbrıs Cumhuriyeti Geçici Hükümeti tarafından düzenlenen bayrak tasarım yarışmasına gönderdiği eser, Kıbrıs Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Makarios Michail Christodolou Mouskos tarafından beğenilerek, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin resmi bayrağı olarak kabul edildi. 2009 yılında vefat etti.

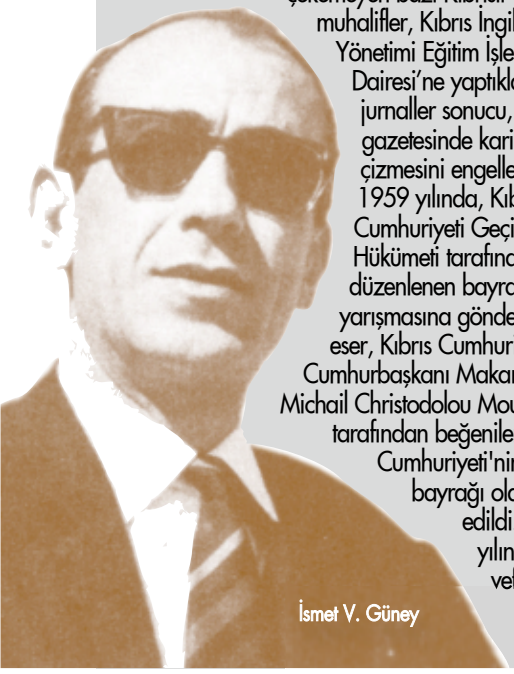
İsmet V. Güney

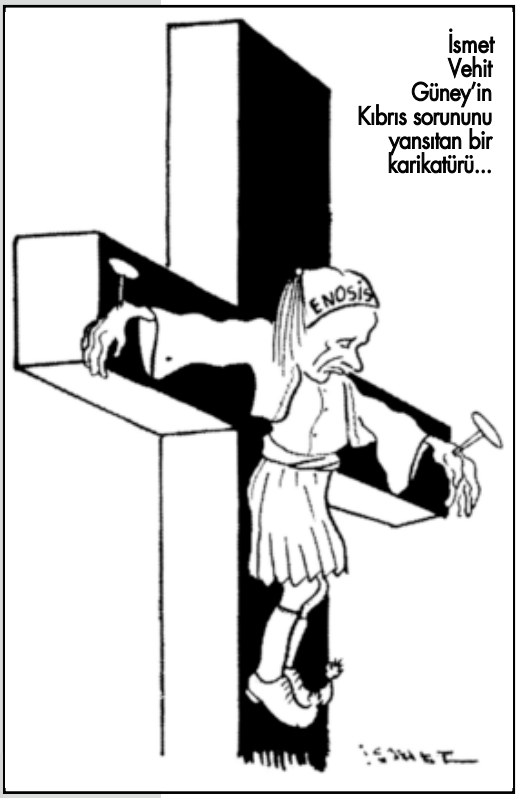

İsmet Vehit Güney'in Kıbrıs sorununu yansıtan bir karikatürü...

Ergün Şoföroğlu • Karikatür çizmeye 1960'lı yıllarda başladı... İlk karikatürleri **"Halkın Sesi"** gazetesinde yayınlandı. Öğretmenlik ile karikatürcülüğü **uzun yıllar birlikte sürdürdü. "Halkın Sesi"** ve **"Ortam"** gazetelerinde uzun yıllar siyasi karikatürler çizdi.

Erten Kasımoğlu • 1951 yılında Girne'nin Zeytinlik (Templos) köyünde doğdu. Kıbrıs Türk karikatüründe **"Yenileşme Dönemi"**nin *(1970 – 1980)* öncülerindendir. 1976 yılında "Halkın Sesi" gazetesinde yayınlanan ve o dönemin ganimet konusunu *(Kıbrıs Rumlara ait taşınır - taşınmaz malların yağmalanması)* işleyen **"İktidar Koltuğu"** alt yazılı bir karikatürüne, dönemin **Kıbrıs Türk Federe Devleti** *(1976 – 1983)* Başkanı **Rauf Denktaş**'ın talimatı ile KTFD Baş Savcılığı tarafından soruşturma açılmıştı.

Güner Pir • 1949 yılında **Baf** şehrinde doğdu. Kıbrıslı Türkler'in en önemli ressamlarındandır. Kıbrıs Türk karikatüründe **"Yenileşme Dönemi"**nin *(1970 – 1980)* öncülerindendir. Kıbrıs'ta ilk Çizgi Roman çalışmasını gerçekleştiren sanatçı, bu çalışmalarının bir bölümünü albüm olarak yayınlamıştır *(Karabey – 1985)*.
"Halkın Sesi", **"Zaman"**, **"Çarşaf"** *(Türkiye)*, **"Kıbrıs Postası"** isimli gazete ve dergilerde karikatür ve çizgi roman çalışmaları yer almıştır.

1976 yılında, Türkiye'deki **"Çarşaf"** mizah dergisinin düzenlediği **Gençler Arası Uluslararası Karikatür Yarışması**'nda kazandığı ödül, Kıbrıslı bir Türk karikatürcünün yurt dışındaki ilk ödülü olarak tarihe geçmiştir.

M. Serhan Gazioğlu • 1950 Mağusa doğumlu. İstanbul Teknik Üniversitesi'nde eğitim gördüğü yıllarda *(1969 – 1975)* karikatür sanatı ile ilgilenmeye başladı ve ilk karikatürü **"Akbaba"** mizah dergisinde yayınlandı *(1975)*. Kıbrıs Türk karikatürünün **"Yenileşme Dönemi"** öncülerinden olan **Gazioğlu**, Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği *"Kurucu Üyesi"*dir ve halen dernek sekreteri olarak görev yapmaktadır. Kıbrıs'ta düzenlenen ulusal karikatür yarışmalarında birçok ödüller kazanmıştır.

Musa Kayra • 1949'da Limasol'un Çamlıca köyünde *(Plataniskia)* köyünde doğdu. Karikatür çizmeye 1979 yılında başladı. Kıbrıs'taki birçok gazete ve dergilerinde karikatürleri yayımlanmıştır. **Kıbrıs, İngiltere Almanya** ve **Hırvatistan**'da kişisel karikatür sergileri açtı. Ulusal ve uluslararası karikatür festivallerinde eserleri sergilendi, yarışma albümlerinde yer aldı. 1983'te **"Cızzzgıcıklar"**, 2005 yılında **"Karikayra"** isimli kişisel karikatür albümlerini yayınladı.
Kıbrıs Türk karikatürünün **"Evrenselleşme Dönemi"**nin *(1980 – 1990)* öncüsüdür. Ulusal ve uluslararası karikatür yarışmalarında bir çok ödül kazandı, bir çok kez yılın karikatürcüsü seçildi.
Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği Kurucu Üyesi'dir. 1990-2009 yılları arasında Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği Genel Sekreterliği görevinde bulundu. **Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği Başkanı**'dır.

Utku Karsu • 1959 yılında Lefkoşa'da doğdu. İlk karikatürü Kıbrıs'taki **"Söz"** gazetesinde yayınlandı *(1977)*.
"Söz", **"Kurtuluş"**, **"Ortam"**, **"Halkın Sesi"**, **"Buket"**, **"Akrep"**, **"Çağ Sen"**, **"Kıbrıs"**, **"Sosyalist Gözlem"** ve **"Kıbrıs Mektubu"** isimli dergi ve gazetelerde karikatürleri yayınlandı.
1992 yılında, **"Ali Babanın Çiftliği"** isimli karikatür albümünü yayınladı... **"Kıbrıs"** gazetesinde profesyonel karikatürcü olarak çalışmaktadır.

Alper Susuzlu • 1954 yılında **Baf**'ın **Susuz** köyünde doğdu. Karikatür, Mizahi Tiyatro, Mizahi Skeç ve Mizahi Oyun alanında üretimler yaptı. Kıbrıs'ta ve dünyanın çeşitli ülkelerindeki birçok gazete ve dergilerinde karikatürleri yayınlanmıştır. Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği Kurucu Üyesi'dir. 1986-1990 yıllarında Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği Genel Sekreterliği görevinde bulundu. **"Evrenselleşme Dönemi"**nin *(1980 – 1990)* öncülerindendir. **Kıbrıs, Türkiye, İngiltere Japonya** ve

Alper Susuzlu

Arif A. Albayrak

Bertan Soyer

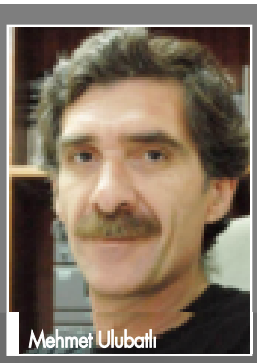
Mehmet Ulubatlı

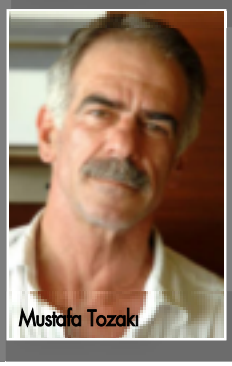
Mustafa Tozakı

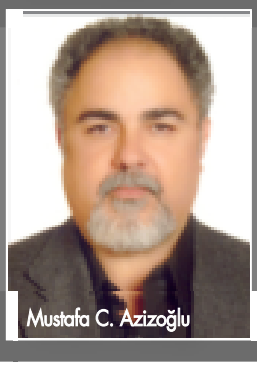
Mustafa C. Azizoğlu

Serhan Gazioğlu

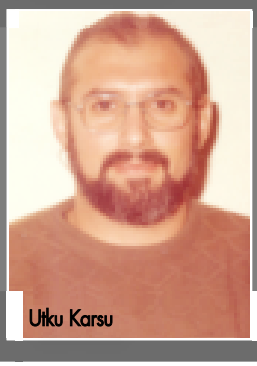
Utku Karsu

Makedonya'da kişisel karikatür sergileri açtı. Ulusal ve uluslararası karikatür yarışmalarında birçok önemli ödüller kazandı.

Mustafa C. Azizoğlu • 1954 Lefkoşa doğumlu. **"Gençlik"**, **"Yeni Düzen"**, **"Birleşik Kıbrıs"**, **"Turunç"**, **"Cyprus Observer"** isimli gazete ve dergilerde karikatürleri yayınlamıştır. Bazı ulusal ve uluslararası karikatür etkinliklerine katılmış ve eserleri albümlerde yayınlanmıştır. **"Evrenselleşme Dönemi"**nin *(1980 – 1990)* öncülerindendir.

Mehmet Ulubatlı • 1963 yılında Baf'ta doğdu. **"Yenidüzen"**, **"Akrep"**, **"Öğretmen"**, **"Yeni Düzen Sanat"** isimli gazete ve dergilerde karikatürleri yayınlandı. Ulusal ve uluslararası karikatür etkinliklerinde eserleri sergilendi, hazırlanan albümlerde yer aldı ve yarışmalarda birçok ödül kazandı.. **"Evrenselleşme Dönemi"**nin öncülerindendir. *Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği Kurucu Üyesi*'dir.

Mustafa Tozakı • 1957'de Lefke'nin Solya *(Aybifan)* köyünde doğdu. Merhum **Rauf Denktaş** ile ayni köydendir. Ulusal ve uluslararası karikatür festivallerinde eserleri sergilendi, hazırlanan karikatür albümlerinde yayınlandı. Ulusal ve uluslararası karikatür yarışmalarında **"Seçici Kurul Üyeliği"** görevlerinde bulundu. **"Evrenselleşme Dönemi"**nin öncülerindendir. **Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği Yönetim Kurulu Üyesi**'dir.

Cemal Tunceri • 1952'de Lefke'nin Yeşilyurt *(Pendaya)* köyünde doğdu. **Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği Kurucu Üyesi**'dir. Karikatürleri birçok yerel gazete ve dergilerde yayınlandı. Ulusal ve uluslararası karikatür yarışmalarında eserleri sergilendi, hazırlanan karikatür albümlerde yayınlandı. 1980'li yıllarda, **"Kıbrıs Postası"** gazetesinde **"Görev"** isimli çizgi roman çalışması yayınlandı. 1996 yılında **"Isırgan Otu"**, 2006 yılında **"Güldüşün – Siyah Noktacıklar"** isimli karikatür albümlerini yayınladı. Ulusal ve uluslararası alanda düzenlenen karikatür yarışmaların da birçok ödül kazanmıştır. **"Evrenselleşme Dönemi"**nin öncülerindendir. **Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği Yönetim Kurulu Üyesi**'dir.

Ramiz Gökçe'nin bir karikatürü...

Arif A. Albayrak • 1956'da Baf'ta doğdu. Kıbrıs'taki birçok gazete ve dergilerde karikatürleri yayınlandı. Ulusal ve uluslararası alanda düzenlenen karikatür yarışmalarında ödüller kazandı. "Evrenselleşme Dönemi"nin öncülerindendir. Ulusal ve uluslararası karikatür festivallerinde seçici kurul üyeliği yaptı. **Cumhuriyetçi Türk Partisi** *(CTP)* **Mağusa Milletvekili** ve **Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği Yönetim Kurulu Üyesi**'dir. 2013 yılında, benzin zammını protesto etmek için, **KKTC Cumhuriyet Meclisi**'ne eşek sırtında gitti fakat **Arif A. Albayrak**'ın ağırlığına dayanamayan hayvan çatladı ve sakat kaldı.

Bertan Soyer • 1948 Lefkoşa doğumlu. İlk karikatürü Türkiye'deki **"Akbaba"** mizah dergisinde yayınlandı *(1970)*. **"Yeni Düzen"**, **"Akrep"**, **"Afrika"** isimli gazetelerde karikatürleri yayınlandı. Çeşitli etkinliklerde karikatürleri sergilendi, eserleri albümlerde yer aldı ve karikatür festivallerinde birçok ödüller kazandı. İlk kişisel karikatür sergisini, **Lefkoşa**'nın **Rum** kesiminde *(1994)*; ikinci kişisel karikatür sergisini Lefkoşa'nın Türk kesiminde gerçekleştirdi *(1995)*. **Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği Yönetim Kurulu Üyeliği** ve **Mali Sekreter** görevlerinde bulundu *(1990 – 2009)*. ■

Ramiz Gökçe

1937 yılında, Mağusa'da doğdu. Karikatür çizmeye, 1953 yılında, Mağusa'daki Namık Kemal Lisesi'nin "Duvar Gazetesi" nde başladı. Mağusa Namık Kemal Lisesi öğrencisiyken, okulun İngilizce öğretmeninin portre karikatürünü çizdiği için, okul yönetimi tarafından, 13 gün okuldan uzaklaştırılma cezası aldı.
1950 kuşağı Kıbrıs Türk karikatür sanatçılarından olan Ramiz Gökçe, 1956 yılında "Çizgi" isimini verdiği ilk kişisel karikatür albümünü yayınladı. 1956 yılında, Kıbrıs İngiliz Koloni Yönetimi Ordusu'nda asker olarak görev yaptığı sırada, "Times of Cyprus" isimli yerel gazetede ilk karikatürlerini çizen günümüzün Amerikalı ünlü karikatürcüsü Ranan Lurie ile aynı gazetede karikatürler çizdi.
1955 yılından 2000 yılına dek çizdiği karikatürlerinin derlendiği "Ramiz Gökçe - İki Çizgi" isimli ikinci kişisel karikatür albümünü yayınlandı. 1996 yılında, "Kırk Yılda Bir" ismini verdiği ilk kişisel karikatür sergisini Mağusa'da açtı.

• Kıbrıs'ın duayen çizerlerinden Ramiz Gökçe, Hüseyin Çakmak ile birlikte...

Ada'nın çiçekleri: Hanım karikatürcüler...

ELİF ATAMAZ

1975 yılında İzmir'de doğdu... 1997 yılında ODTÜ Mimarlık Bölümü'nden mezun oldu. Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü'nden Yüksek Lisans derecesi aldı... Tez konusu olarak, "Karikatür Sanatı'nın Grafik Sanatı'ndaki Yeri"ni ele aldı... Karikatür çizmeye üniversite yıllarında "ODTÜ Gülmece Topluluğu"nda başladı...
2001 yılında Kuzey Kıbrıs'a yerleşti ve Kıbrıs'taki bazı gazetelerde karikatürleri yayınlandı... Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği'nin düzenlediği birçok karma karikatür sergilerinde ve yayınlanan karikatür albümünde eserleri yer aldı... Çocuk kitapları resimlemekte ve çeşitli illüstrasyonlar yapmaktadır...
1999 yılında Tayvan'da düzenlenen Uluslararası "Courage" Karikatür Yarışması'nda "Mükemmellik Ödülü"; 2001 yılında Kuzey Kıbrs'ta düzenlenen "Çağdaş Kentler ve Yerel Yönetimler" konulu Ulusal Karikatür Yarışması'nda "İkincilik Ödülü kazandı... Yakın Doğu Üniversitesi, Grafik Tasarım Bölümü Öğretim Üyesi olarak görev yapmaktadır...

Elif Atamaz

SEVCAN ÇERKEZ

1961 yılında ikiz kardeşi Semra Yalçın [Bayhanlı] ile birlikte Lefkoşa'nın Küçük Kaymaklı köyünde doğdu... İlk, Orta ve Lise tahsilini Lefoşa'da tamamladı... Resim, karikatur ve seramik sanatçısıdır... 1997 ve 2010 yıllarında ikiz kardeşi Semra Bayhanlı ile birlikte resim sergisi açtı. Bir çok karma resim sergilerine katıldı... Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği'nin düzenlediği birçok karma karikatür sergilerinde ve yayınlanan karikatür albümünde eserleri yer aldı...
2002 – 2004 yılları arasında Yeni Düzen gazetesinde günlük, Yeni Düzen Sanat dergisinde haftalık karikatürleri yayınlandı, Kıbrıs'ta ve Kıbrıs dışında gerçekleştirilen karikatür sergilerine katıldı...
2000 yılından bugüne Seramik Sanatı ile uğraşmaktadır... Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği Yönetim Kurulu Üyesi'dir... İnsan boyutunda heykel ve seramik çalışmaları vardır... Birçok uluslararası seramik atölye çalışmalarına katılmıştır... Kıbrıs'taki birçok yaşanılır ortamlarda gerçekçi veya mizahi tarzdaki seramik – heykellerini sergilemektedir... Güney Afrika'da ve Türkiye'de kişisel seramik sergileri açtı...

Sevcan Çerkez

Semra Bayhanlı

SEMRA (YALÇIN) BAYHANLI

1961 yılında, ikiz kardeşi Sevcan Çerkez ile birlikte, Lefkoşa'nın Küçük Kaymaklı köyünde doğdu... Kıbrıslı Türklerin ilk bayan çizeridir...
1980'li yıllarda, "Birlik" gazetesinde siyasi ve spor karikatürlerin yanısıra, "Bizim Aile" ve "Şermin" isimli Çizgi Bant çalışmaları yayınlandı...
1982 yılında "Kıbrıs Sanat" dergisinin düzenlediği karikatür yarışmasında "Başarı Ödülü" kazandı...
1997 ve 2010 yıllarında ikiz kardeşi Sevcan Çerkez ile birlikte resim sergisi açtı... Bir çok karma resim sergilerine katıldı... 2011 yılında "Pililer Gitmesin" isimli ilk kişisel resim sergisini açtı...
1981 yılında Atatürk Öğretmen Akademisi'nden mezun oldu...
33 yıldır ilkokul öğretmenliği yapmaktadır...
Uzun yıllar, Kuzey Kıbrıs Milli Eğitim Bakanlığı'nın hazırladığı ders kitaplarını resimledi... Şair Ayşen Dağlı ile birlikte "Süslü" isimli masal kitabını yayınladı...

ZÜHAL DENİZCİ

1948 yılında Kıbrıs'ın Goşşi (Üç Şehitler) köyünde doğdu... Siyasi Portre Karikatür çalışmaları ile tanındı... 1983 – 1990 yılları arasında Yeni Düzen, Ortam ve Toplum Postası (İngiltere) isimli gazetelerde Siyasi Portre Karikatürleri yayınlandı...
Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği'nin düzenlediği birçok karma karikatür sergilerinde ve yayınlanan karikatür albümünde eserleri yer aldı... Uzun yıllardır İngiltere'de yaşamaktadır...

Zühal Denizci

İçeride baskı, dışarıda itibar.. .. Ödüller, başarılar...

Kıbrıslı Türk Karikatür sanatçıları, 1970'li yıllardan itibaren uluslararası karikatür etkinliklerine yönelirler. Bu yönelişin birtakım nedenleri vardır: Dünya karikatürünü daha da yakından tanımak, farklı ülkelerdeki çizerlerle iletişim kurmak, Kıbrıs Türk Karikatür Sanatı'nın dış dünyadaki yerini saptamak.

Kuşkusuz en önemli nedeni, Kıbrıs Türk Basını'nın Kıbrıs Türk Toplumu'ndaki siyasi partilerin hegemonyasında bulunmasıdır. Kıbrıs Türk Toplumunda yayımlanan birçok gazete ve dergi, siyasi partilerin bültenleri durumundadır. Bu anlayışla yayımlanan gazete ve dergilerde yazarlık ve karikatürcülük "Sanat ve Emek" değeri taşımamakta, rağbet görmemektedir. Gazete ve dergiler, militan anlayışlarla hazırlanmakta ve sadece siyasi partilerin görüşlerini yansıtmaktadırlar. Farklı görüşlere tahammül yoktur. Telif hakkı veya emeğin karşılığı diye birşey de sözkonusu olamaz. Okur sayısını arttırabilme kaygusu da önemli değildir. Bu gibi gazetelerde en önemli şey, parti yöneticilerinin demeçlerinin yer almasıdır.

Bu nedenlerle basından dışlanan karikatürcüler, uluslararası etkinliklere yönelmek zorunda kalmışlardır. Kıbrıslı Türk Karikatürcüler katıldıkları uluslararası karikatür etkinliklerinden -mesleki itibar sağlamanın yanında- bugüne dek 400'ü aşkın ödül kazanmışlardır. Uluslararası karikatür etkinliklerinden ödül kazanan Kıbrıslı Türk çizerler şunlardır:

Alper Susuzlu
"Birincilik Ödülü" 1986-Uluslararası "Tib-Wats" Karikatür Yarışması (İsviçre), "Gümüş Madalya" 1986- Uluslararası "Ancona" Karikatür Yarışması (İtalya), "Gümüş Madalya" 1989- Uluslararası "Ancona" Karikatür Yarışması (İtalya), "Birincilik Ödülü" 1992- "Yunus Nadi Ödülleri" Karikatür Yarışması (Türkiye), "Gümüş Madalya" 1993- Uluslararası "Ancona" Karikatür Yarışması (İtalya), "Skopje Kent Meclisi Ödülü" 1993- Skopje Dünya Karikatür Sergisi (Makedonya), "Uluslararası Marostica Ödülü" 1995-Uluslararası "Marostica" Karikatür Yarışması (İtalya), "İkincilik Ödülü" 2004-2. Uluslararası "Molla Nasreddin" Karikatür Yarışması (Azerbaycan), "Altın Pulya" 2010-3. Uluslararası "Pulya" Karikatürcüler Buluşması (Kıbrıs).

Musa Kayra
"İkincilik Ödülü" 1994- Uluslararası "Etos Art" Karikatür Yarışması (İsviçre), "Dostluk ve Dayanışma Çizeri" 2000- Livadia Belediyesi, Karikatür Sanatçıları Sergisi (Yunanistan), "Büyük Ödül" 2002-11. Uluslararası "Daejeon" Karikatür Yarışması (Güney Kore), "Altın Pulya" 2008 – 1. Uluslararası "Pulya" Karikatürcüler Buluşması (Kıbrıs).

Mustafa Tozakı
"İkincilik Ödülü" 1986-Uluslararası "Tib-Wats" Karikatür Yarışması (İsviçre).

Hüseyin Çakmak
"Üçüncülük Ödülü" 1988-Uluslararası "Edinburg" Karikatür Festivali (İskoçya), "Altın Hurma" 1989- Uluslararası "Bordighera" Karikatür Yarışması (İtalya), "Avrupa Konseyi Ödülü" 1989-Uluslararası "Bordighera" Karikatür Yarışması (İtalya), "Gümüş Madalya" 1991-Uluslararası "Ancona" Spor Karikatürleri Yarışması (İtalya), "Bronz Madalya" 1993-Uluslararası "Humor Centre" Karikatür Yarışması (Rusya), "Gümüş Madalya" 1993- Uluslararası "Ancona" Spor Karikatürleri Yarışması (İtalya), "Gümüş Madalya" 1993-Uluslararası "Ancona" Spor Karikatürleri Yarışması (İtalya), "Gümüş Madalya" 1996- Uluslararası "Harbour" Karikatür Festivali (Avusturalya), "Uluslararası Marostica Ödülü" 1998-Uluslararası "Umoristi Marostica" Karikatür Yarışması (İtalya), "İkincilik Ödülü" 2000- Uluslararası "Golden Smile" Karikatür Sergisi (Yugoslavya), "Üçüncülük Ödülü" 2001-10. Uluslararası "Daejeon" Karikatür Yarışması (Güney Kore), "Birincilik Ödülü" 2002-1. Uluslararası "Molla Nasreddin" Karikatür Yarışması (Azerbaycan), "İkincilik Ödülü" 2002-Uluslararası "Banska" Karikatür Yarışması (Slovakya), "Altın Helmet" 2005-16. Uluslararası "Krusevac" Mizah, Hiciv ve Karikatür Festivali (Sırbistan), "Altın Pulya" 2009-2. Uluslararası "Pulya" Karikatürcüler Buluşması (Kıbrıs), "Onur Sanatçısı" 2012 – 23. Uluslararası "Amadora" Çizgi Bant Festivali (Portekiz).

Cemal Tunceri
"Birincilik Ödülü" 1998 Uluslararası TSE Karikatür Yarışması (Kıbrıs).

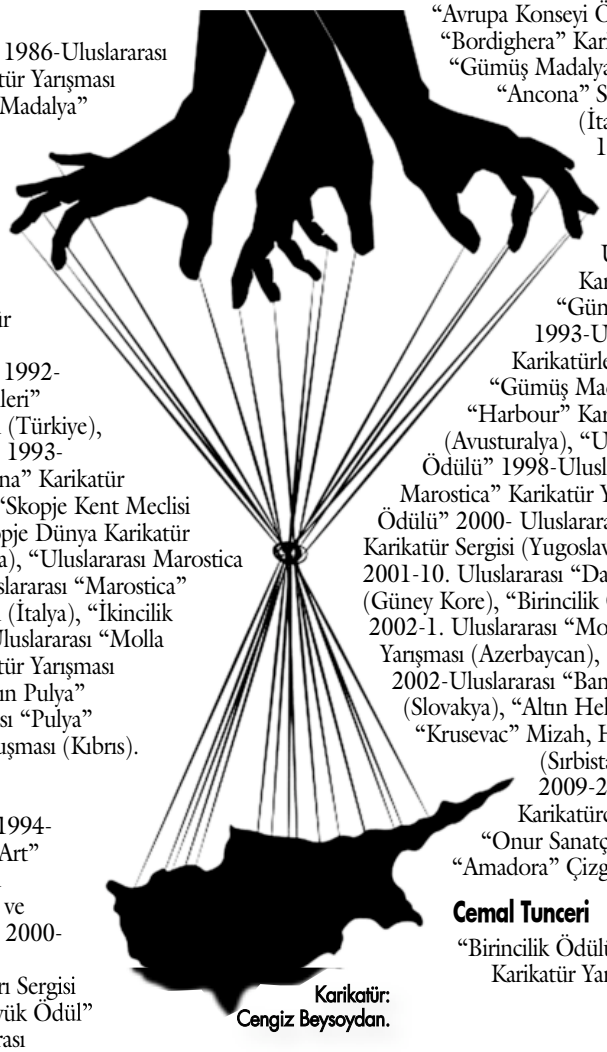

Karikatür: Cengiz Beysoydan.

Kıbrıs Türk karikatürleri, Eskişehir'de...

Ulusal ve Uluslararası saygın karikatür sergileri düzenleyen Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Karikatürleri Müzesi, 6-28 Ekim 2010 tarihleri arasında Kıbrıslı Türk çizerlerin çalışmalarına yer verdi. "Kıbrıs Türk Karikatür Sanatı" başlıklı sergiye eserleriyle katılan karikatürcüler şunlardı:
M. Serhan Gazioğlu, Musa Kayra, Hüseyin Çakmak, Alper Susuzlu, Mustafa C. Azizoğlu, Mehmet Ulubatlı, Zuhal Denizci, Mustafa Tozakı, Cemal Tunceri, Arif A. Albayrak, Bertan Soyer, Mehmet İlkerli, Sevcan Çerkez, Erdinç İlkerli, Zafer Tutkulu, Celal Deniz, Elif Atamaz Aşıcıoğlu, Ezcan Özsoy, Serkan Sürek, Dolgun Dalgıçoğlu ve Devran Öztunç...

Etkinlikler...

Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği bugüne kadar gerek Ada içinde bir çok etkinlik ve sergiler düzenledi gerekse Rum kesiminde ve uluslararası alandaki etkinliklerde yer aldı. Türkiye'den ve diğer uluslararası bir çok karikatürcüyü Ada'da etkinlikler kapsamında misafir ettiler. Turhan Selçuk (vefatından önce), Turgut Çeviker gibi isimler Kuzey Kıbrıs'a davet edildiler. Yanı sıra Kıbrıslı çizerler de ülke dışında sergiler açtılar. 1995'te Istanbul Karikatür ve Mizah Müzesi'nde "Kıbrıs Türk Karkatürü" adlı bir sergi açtılar. 1996'da derneğin 10. yıl kuruluşu sebebiyle Lefkoşa'da bir sergi etkinlikleri oldu. Bu arada o yıllarda Kıbrıs Rum kesimi ile gerçekleştirilen bazı etkinlere katılımlarına, dönemin Cumhurbaşkanı Denktaş tarafından izin verilmedi. 1996'da Karikatür Vakfı işbirliğiyle Ankara'da bir sergi açtılar. Yine aynı yıl, Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği-Türkiye Karikatürcüler Derneği işbirliğiyle, "Kutlu Adalı-Faili Meçhul" ve "Kayıplar-Insan Hakları" konulu iki ayrı karikatür sergisi Lefkoşa'daki AKM'nde açıldı... 1997'de "Kıbrıs Türk Mizah Sanatı'nın 100. Yılı" kutlandı... Aynı yıl, Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği ile Avrupa Karikatürcü Örgütleri Federasyonu (FECO-CYPRUS), YDÜ işbirliğiyle "1. Uluslararası Altın Muflon Karikatür Yarışması" (1997) ve "Altın Muflon Özel Mizah Ödülleri" etkinliğini gerçekleştirdiler... Etkinliğe 52 ülkeden 336 karikatürcü 859 eserle katıldı... Belli başlı etkinlikleri arasında 2007 yılındaki "1. Ulusal Zeytin Karikatürleri Yarışması""na Kuzey Kıbrıs, Azerbaycan ve Türkiye'deki 38 çizer 50'yi aşkın karikatürle katıldı... Ertesi yıl, Yeni Boğaziçi Belediyesi, Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği ve Karikatürcü Örgütleri Federasyonu-Kıbrıs Temsilciliği (FECO-CYPRUS) işbirliğiyle, 15-20 Ağustos 2008 tarihleri arasında, Yeni Boğaziçi Pulya Festivali çerçevesinde "1. Uluslararası Aysergi-Pulya Karikatürcüler Buluşması" gerçekleştirildi... 2011'de "Aynı Gökyüzü Altında - Kıbrıs Türk Karikatürcüleri Sergisi", Lefkoşa'nın Ledra Caddesi'ndeki "Ledra Enformasyon Bürosu - Barış Salonu"nda açıldı... Geçtiğimiz yıl Tebriz Karikatürcüler Derneği'nin web sitesi üzerinden gerçekleştirdiği oylama ile, Yeni Akrep dergisi, "Dünya'da 2013 Yılının En Iyi Dijital Karikatür Dergisi" seçilerek "Altın Nasreddin Hoca" heykelciği ile "Onur Diploması" almaya hak kazandı...

Atila Özer ve Hüseyin Çakmak.

Tan Oral ve Musa Kayra...

Yeni Boğaziçi Pulya Festivali çerçevesinde karikatürcüler buluşmasından (solda)...

Uluslararası Pulya Karikatür Festivali'nden...

Kıbrıs Türk Karikatürü üzerine görüşler...

Erdal Süreç

İyi bir karikatürsever olarak bilinen, Toplumcu Kurtuluş Partisi eski milletvekili ve Kıbrıs Türk Amme Memurları Sendikası eski Genel Başkanı Erdal Süreç, Ada'daki mizahın durumuyla ilgili görüşlerini şöyle açıkladı:

Kültür ve sanata gerekli önem ve desteği vermeyen toplumlar her konuda geç kalmanın şikayetini yaparlar ve gelişen güzelliklere hep arkadan imrenerek bakarlar...
Yıllarca baskı altında tutulan ve antidemokratik yönetim uygulamalarıyla sindirilen Kıbrıs Türkü de karikatür ve mizahta bu olumsuzluğu yaşadı ve yaşıyor. Buna rağmen ve de her türlü sıkıntıyı göğüsleyerek, kişisel yetenek ve özverili uğraşılar ile bir çok değerli sanatçımız bu alanda öne çıkmayı başardı. Onlar bu kişisel çabalarında, kamusal desteği ve özgürlükçü ortamı yeterince yanlarında bulamadılar ancak yılmadan yollarında gitmeyi sürdürüyorlar. Tıpkı benzer ülkelerde olduğu gibi..."

Erdal Süreç

"Kıbrıs Türk Basını maalesef yeterli ilgiyi göstermiyor..."

Musa Kayra *(Karikatürist, Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği Başkanı)*

Kıbrıs, Akdeniz kültürlerinin kesiştiği bir noktada bulunmaktadır. Tarih boyunca, istila, yağma, talan ve göçlere tanıklık etmiştir. Ada insanı, günümüzde de ayni kaderi yaşamaktadır. Her gelen buraya kendi kültürünü taşımaya çalışmış, giderken de kırıntılarını bırakıp gitmiştir. Bu nedenle Ada çok kültürlü bir yapıya sahiptir. Ada insanı, her dönemde yaşam ve ekmek derdine düştüğü için, kültürel değerlerine sahip çıkamamıştır genelde…

Karikatür: Musa Kayra.

Günümüzde, **Kıbrıs**'ın geçmişiyle ilgili yazılı kaynaklara ulaşmak oldukça zordur. Araştırıldığında, sadece yabancı yazar ve gezginlerin eserlerine ulaşabilmek mümkündür. Kıbrıslı Türkler, **1571** yılında, **Osmanlı**'nın Ada'yı fethetmesiyle, **Anadolu**'dan kopartılıp getirilen nüfustan oluşmaktadır. Bu insanların, buraya kök salması kolay olmamıştır. Tarihi süreç içinde, çoğunluktan azınlığa düşerek, neredeyse göçebe yaşayan bir topluluk haline getirilmiştir. Rumların Ada'yı **Yunanistan**'a bağlamak için, önce **İngiliz Sömürge Yönetimi**'ne, sonra da Kıbrıslı Türklere karşı verdiği mücadele, Ada'nın çeşitli yerlerine yayılmış olan Kıbrıs Türk nüfusu, korunma içgüdüsüyle, deyim yerindeyse, gettolara kapanmaya zorlamıştır. **1950**'li yıllardan beri, gettolarda yaşamak zorunda kalan Kıbrıslı Türkler, kenetlenerek sesini dünyaya duyurmaya çalışmaktadır.
1974 sonrası, Kıbrıslı Türklerin Ada'nın kuzeyine toplanıp ayrı bir yönetim oluşturmaya çalışması, bu izolenin pekişmesine neden olmuştur. Bu genel değerlendirmeden sonra , gelelim esas konumuz olan, **Kıbrıs Türk Mizah ve Karikatürü**'ne...
Adaya yerleştirilen Osmanlı nüfusu, kendi gelenek görenekleri yanısıra, kültürel birikimini de buraya taşımıştır. İngiliz Koloni Yönetimi'ndeki Kıbrıs'ta uzun yılar özel matbaalar olmadığı için, müstakil gazete ve dergiler basılamıyordu Bu nedenle Mizah, **"Sözlü Mizah"** olarak yaşamak zorundaydı. İngiliz döneminde, özel matbaaların kurulmasi ile birlikte, gazete ve dergiler yayınlanmaya başladı. İlk mizah gazetesi **KOKONOZ** *(1896-1904)*'dur. Ondan sonra, 1896-1993 yılları arasında, **AKBABA** *(1897-1898)*, **DAVUL** *(1920-1923)*, **ZIRILTI** *(1947-1948)*, **KARGA** *(1964-1965)*, **AMCABEY** *(1965-1966)*, **AKREP** *(1988-…., şu anda internet ortamında, YENİ AKREP adıyla yayınlanıyor.)*, **LOLOLO** *(1993-1993)* yayınlanmıştır.
Görüldüğü üzere, günümüzde digital olarak yayınlanan **"YENİ AKREP"** dışında, hiçbir mizah gazete ve dergisinin yayını uzun soluklu olmamıştır.

Karikatüre gelince, **Kıbrıs Türk Basını**'nda görülen ilk karikatür, **Ahmet Rifat** *(1892-1975)*'a aittir. Bu karikatür, yine kendisinin yayınladığı **DAVUL** Mizah gazetesinde yayınlanmıştır. **1920**'den günümüze, çeşitli çizerlerin çizgileri, çeşitli gazete ve dergilerde, uzun soluklu olmasa da yayınlanmıştır. Diğer sanat dallarında olduğu gibi, Mizah ve Karikatür konusunda birikimi olan araştırmacı yazarlarımız olmadığı gibi, bu konuda günümüze ulaşan materyal eksikliğinden, bu konuyu irdeleyen kaynak kitap maalesef yoktur. Değerli meslektaşım **Hüseyin Çakmak**'ın büyük özverilerle hazırladığı **"Kıbrıs Türk Karikatür Sanatı'nın Kısa Bir Özeti** *(1999)*" adlı kitap dışında, ciddi bir kaynak yoktur. Bundan başka, bir de değerli araştırmacı, yazar ve şair ağabeyimiz sayın **Harid Fedai**'nin, zaman zaman eski mizah gazete ve dergilerini tarayarak, günümüz Türkçesine çevirip, günlük gazetelerde yayınladığı yazılar vardır.
Karikatür sanatı, **80**'li yıllardan itibaren, yazısız karikatürü benimseyip, düşüncelerini salt çizgi ile ifade etmeye çalışan bir grup çizerin, yerli basında yer bulamayıp, posta yoluyla uluslararası sergi ve yarışmalara katılıp ödüller kazanmasıyla adeta patlama yaşamıştır. Yıllardır gettolarda ve dünyadan izole olarak yaşamaya çalışan bir toplumun, 3-5 çizeri, karikatür gibi evrensel bir silahı kullanarak dünyaya açılması, o zinciri kırıp, dünya ile buluşması ve ödüller alması ile adını tüm dünyaya duyurmuştur. Bugün **Kıbrıs Türk Karikatürü**, dünyanın her yerinde az çok bilinmesine, takip edilmesine rağmen, ne yazık ki kan kaybediyor. Yerli basın organları, çağdaş normları ve birikimi yakalamalarına rağmen, her zamanki gibi, maalesef karikatüre gerekli ilgi ve desteği göstermiyor.
Bu nedenle genç çizerler maalesef yetişemiyor. ■

Musa Kayra

“Kıbrıslı Türk çizerler, her türlü riski göze alarak demokratik mücadeleyi ve barış arayışını çizgileriyle sürdürdüler.”

Tan Oral *(Karikatürist, Türkiye Karikatürcüler Derneği Eski Başkanı)*

Kıbrıs ikiye bölünmüş, birbirine düşman kılınmış acılı ve sorunlu bir halkın yaşadığı adanın adıdır. Bu adı aldığı Cypris'in (Venüs) vatanı, Chipr parfümün doğduğu yerdir.
Yıllar önce, bir yabancı ülkedeki karikatür şenliğinde karşılaştığım güney kıbrıslı iki rum çizer, bana uzaylıymışım gibi dehşetle bakakalmışlardı. Biraz konuşunca benim de kendileri gibi bir adem oğlu olduğumu görüp rahatlamışlardı. Öylesine kurcalanmış ve şartlandırılmış bir toplumdu. Öte yandan, yine oldukça eski yıllarda beni bir sergi ile birlikte kuzeye davet etmişlerdi. Gittim. Sergi çok güzel bir galeride düzenlendi ve üç gün açık kaldı.
Neden diye sorduğumda bana, herkes gezdi, gördü yanıtını vermişlerdi, küçük bir ülke.
Sonra genç, hevesli, yetenekli ve heyecanlı çizer dostlarla Kıbrıslı çizerler olarak neler yapılmalı sohbetine girişmiştik. Bizim Türkiyede dernekleşmiş olmamız onlar için örnek oluşturuyordu. Sonra bunu gerçekleştirdiler. Ama ne yazık ki tüm dünya, bu küçük adanın, kuzeyinde yaşayan, bu aydınlık insanlarını tanımıyor, tanımak da istemiyordu.
Ne var ki yılmadılar, seslerini bu izolasyon duvarını delerek dünyaya ilk duyurmayı başaran yine de Kıbrıslı çizerler oldu. Güneydeki meslektaşları ile de zaman zaman işbirliği yaptılar. Bu işi yaparken içeride de çizgileriyle, her türlü riski ve zahmeti göze alarak demokratik mücadeleyi ve barış arayışını aralıksız sürdürdüler. Kutlanmaları gerekir. Bu uğraşlarında Kıbrıs adının dünyadan ses getirmesinde her halde Hüseyin Çakmak'ın katkıları ve sebat eden çabalarını teslim etmek ve unutmamak gerekir.

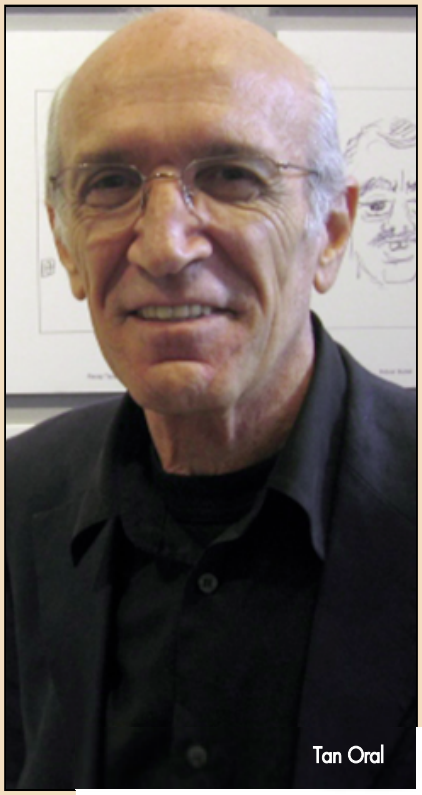
Tan Oral

“FECO’ya üyeliğimiz karikatürümüzü geliştirdi...”

Cemal Tunceri *(Karikatürist, Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği Kurucu Üyesi)*

Kıbrıs Türk mizahı ve karikatürü önceleri Osmanlı ve sonraları Türk mizah anlayışının tesiri altına da kalmıştır. Daha sonraları uluslararası iletişimimizin gelişmesi ile evrensel karikatürün etkisinde seyretmiştir. **Kıbrıs Türkleri**'nde önce sözlü mizah daha sonraları yazılı mizah olduğunu görüyoruz. Daha sonra yazılı karikatür ve sonunda da evrensel karikatüre geçilmiştir. İlk mizah gazetemiz **KOKONOZ** yayınlanmış, daha sonra **Ahmet Rifat** *(1892-1975)* **Davul Gazetesi**'nde ilk karikatürümüzü çizmiştir. Daha sonraları birçok kısa süreli mizah dergilerinde karikatürler görülmüştür.

Kıbrıs Türk Karikatürü 1986 yılında, o dönemdeki çok az sayıdaki karikatürcü arkadaşlarla kurulan bir dernekle kurumlaşmıştır. 1988 Yılında da **FECO**'ya üyeliği kabul edilmiştir.
Ancak o dönemlerde ve halen yerli basınımız bu arkadaşlara gazetelerinde pek yer vermemiş ve telif hakları gözetilmemiştir. Bundan dolayı uluslararasına açılma mecburiyetinde kalınmıştır.
FECO'ya üye olunduktan sonra evrensel karikatürümüzde çok önemli gelişmeler yaşanmıştır. Karikatürcülerimiz **Hüseyin Çakmak**, **Musa Kayra**, **Alper Susuzlu**, **Mustafa Tozakı**, **Serhan Gazioğlu**, **Mehmet Ulubatlı**, **Arif Albayrak**'la birlikte ürettiğimiz eserler toplam 400'ün üzerinde önemli uluslararası ödüller getirmiş ve 90'ı aşkın ülkede 800'e yakın kültürel örgütle bağlantımız olmuştur.
Kıbrıs Türk karikatürü, dünya karikatüründe çok iyi tanınmaktadır. Hatta uluslararası karikatür yarışmalarında jüri üyesi olarak davet edilmektedir. *(Hüseyin Çakmak, Musa Kayra, Cemal Tunceri).*

Bugün Kıbrıs Türk medyasında ve sosyal paylaşım sitelerinde karikatürlerimiz yayınlanmaktadır ancak bir gelir elde etmemektedirler. Bu durum çizerlerimizi olumsuz olarak motive etmektedir. Böyle olduğu halde karikatürcülerimiz evrensel yaklaşımla hep doğrunun ve ezilenin yanında olmaya ve iktidarların korkulu rüyası olmaya devam etmektedir... **Fena Mizah Dergisi**'ne başarı dileklerimle sevgilerimi yolluyorum... ■

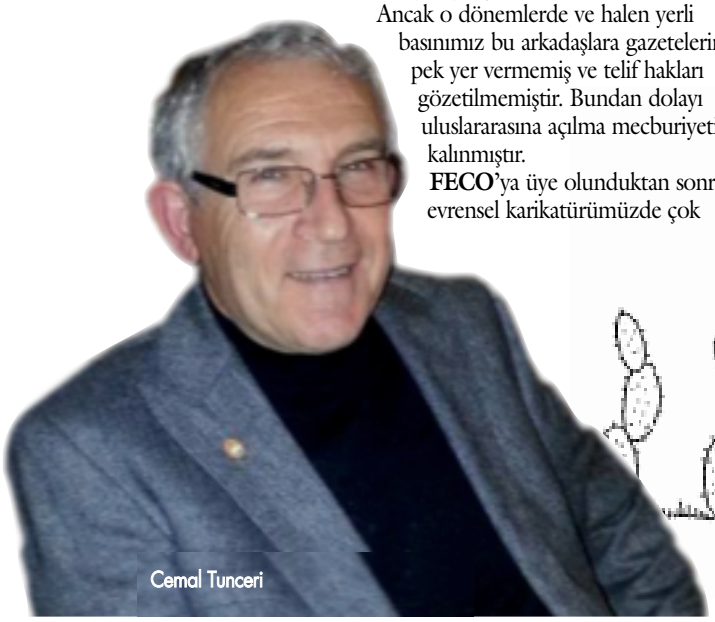
Cemal Tunceri

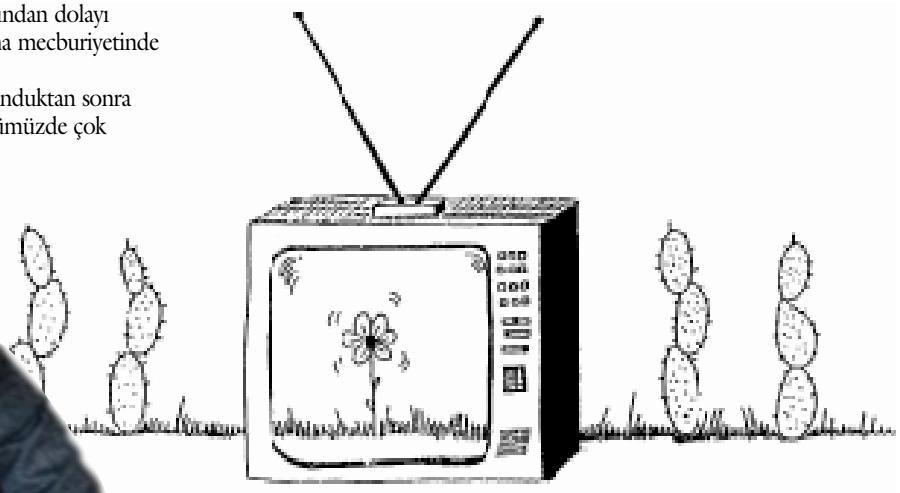
Karikatür: Cemal Tunceri.

Geçmişten günümüze, Kuzey Kıbrıs'tan çizgiler...

- Yazı nasıl geçirdin?
- Her gün aynı şekilde; Dokuzda kalkıyordum, onda plaja gidiyordum, on birde giriyordum, on ikide boğuluyordum, birde beni kurtaran gençle nişanlanıyordum!

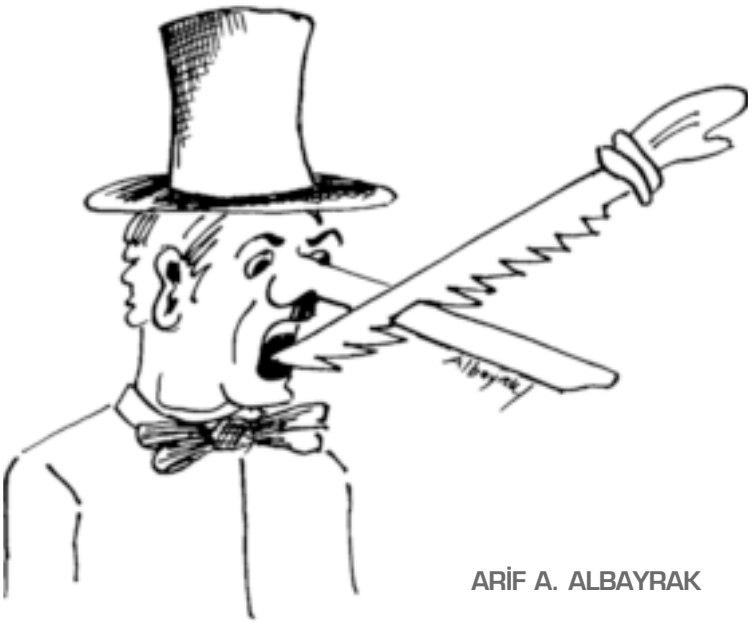

GÜNER PİR

- Yazısız -
15 Temmuz 1974, ZAMAN
Cunta Makarios'u Atina'ya davet etti. - Basın -

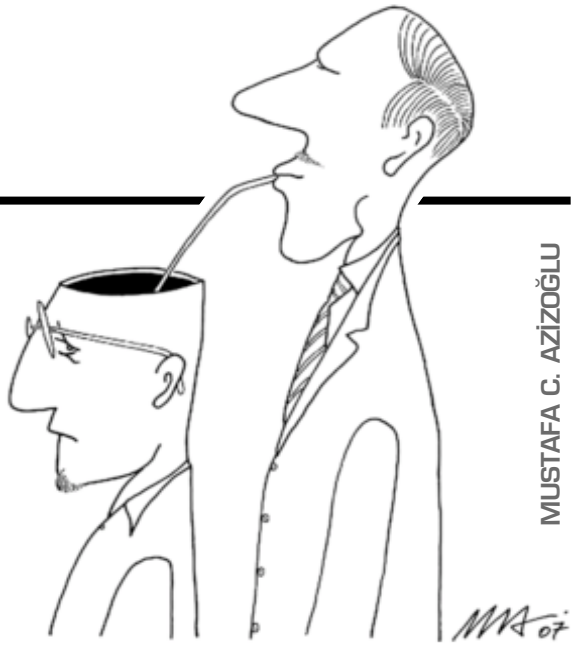

MUSTAFA C. AZİZOĞLU

MEHMET ULUBATLI

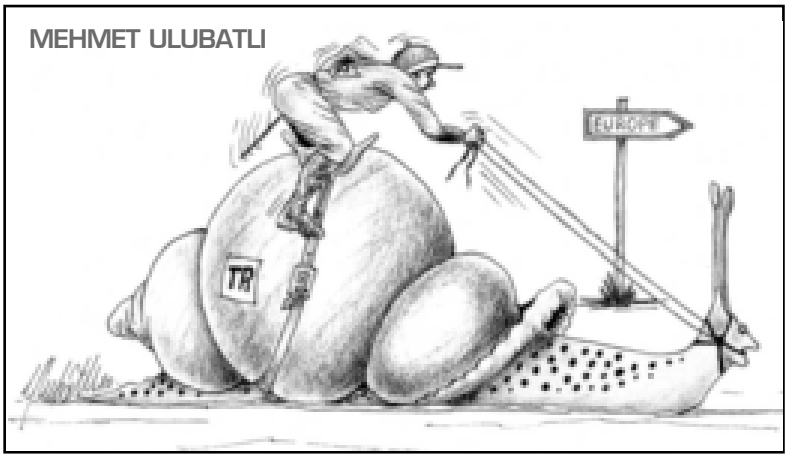

UTKU KARSU

ERTEM KASIMOĞLU

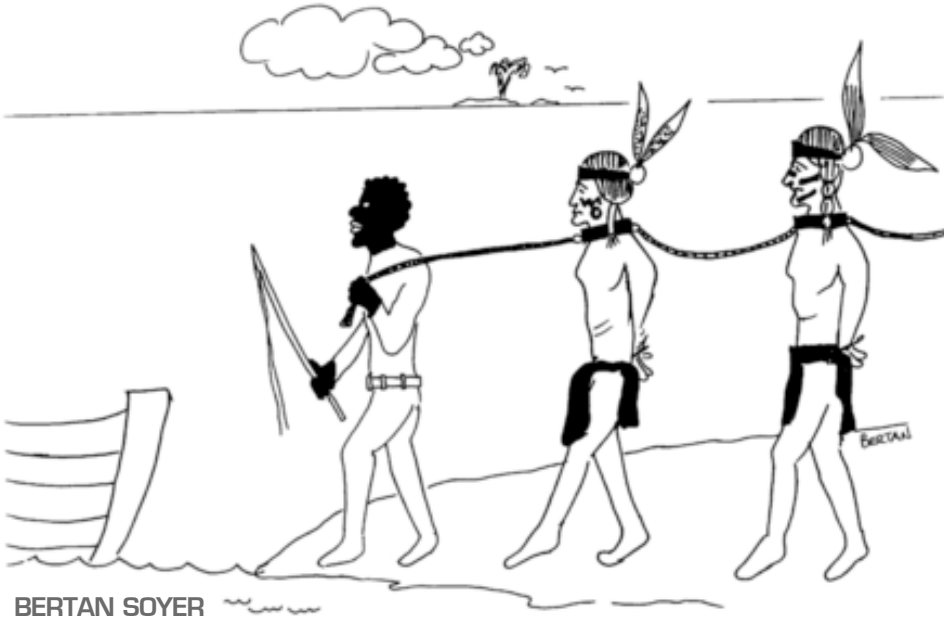

BERTAN SOYER

Kıbrıs Türk Basını'nda, Türkiye'den iz bırakanlar...

"Türkiye'den Kuzey Kıbrıs'a çalışmaya giden basın mensuplarından biriydim. 1989-1994 yılları arasında hem gazeteci, hem de çizer olarak Kıbrıs Türk basınına naçizane hizmette bulundum. Asil Nadir'in Ada'da çıkardığı ilk renkli gazete olan KIBRIS'ta ve bir parti gazetesi olan ORTAM'da görev yaptım. O dönem Kıbrıs Türk Basını'nda karikatür çizen Türk karikatürcüler arasında Ergin Asyalı ve Kemal Bozkurt da vardı..." ~ Aziz Yavuzdoğan

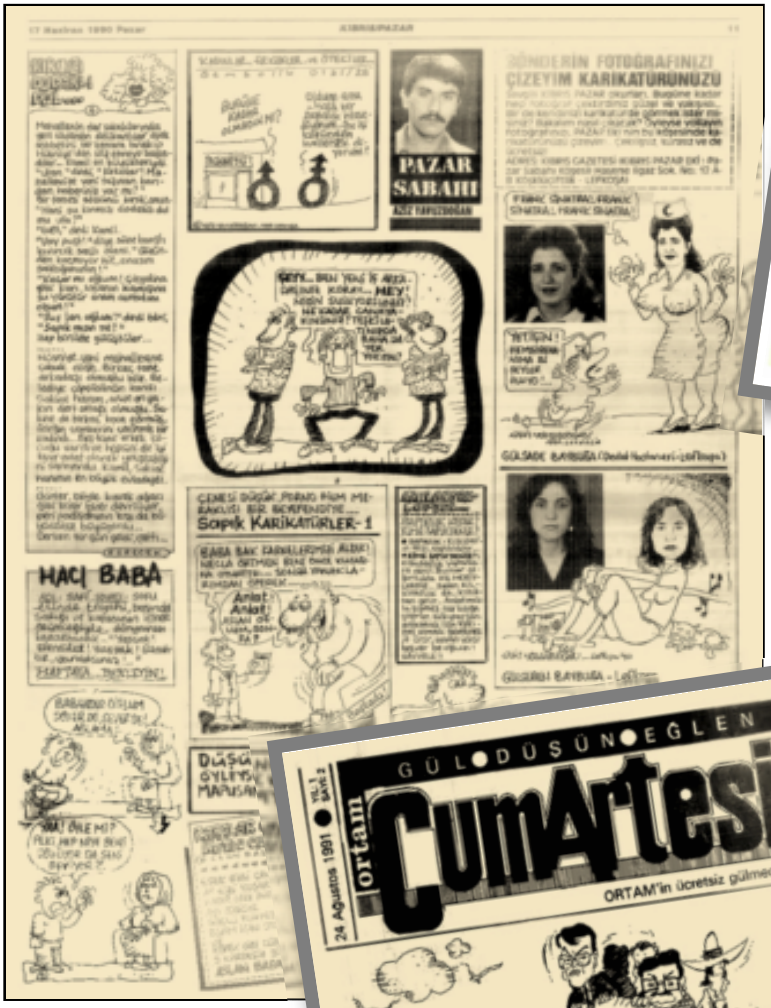

Yayın yönetmen yardımcısı olarak çalıştığım dönemde, üst düzey bir bürokratın Rum kesiminde bir otelde sevgilisiyle yasak ilişkisini manşet yapan, KIBRIS gazetesinin birinci sayfası ve habere ait çizimlerim (2 Ağustos 1993)... Soldaki resimde ise, KIBRIS gazetesinin "Pazar" ekinde uzun süre hazırladığım mizah sayfalarından biri görülüyor...

ORTAM Gazetesi

Kıbrıs Gazetesi'nde çizdiğim bir karikatürün, yayın yönetmeni ile ilgili olduğu iddiası ve iftirasıyla gammazlanmamdan dolayı işime son verilmesinin ardından Toplumcu Kurtuluş Partisi yayın organı ORTAM gazetesi yetkilileri kendileriyle çalışmamı teklif ederek bana kucak açmıştı. ORTAM'da da gerek gazete haberlerine çizim yaparak, gerekse haftalık mizah ve eğlence eki hazırlayarak hizmette bulundum...

Türk çizerler; Aziz Yavuzdoğan, Ergin Asyalı ve Kemal Bozkurt, Kıbrıs Türk Basını'nda bir döneme imza attılar...

ERGİN ASYALI

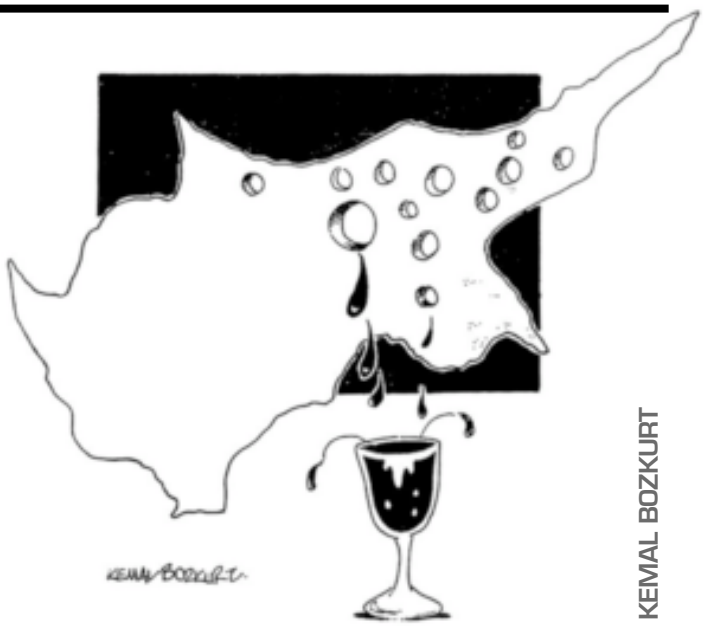

KEMAL BOZKURT

EDİTORYAL KARİKATÜRLER...

Ergin Asyalı, Kuzey Kıbrıs'ın iktidar partisi Ulusal Birlik Partisi'nin (UBP) resmi yayın organı olan Birlik Gazetesi'ne günlük karikatürlerini Türkiye'den çizip gönderiyordu. Sayfamızdaki karikatürü 1993 yılına ait... Kemal Bozkurt ise, Türkiye'den Ada'ya yerleşip evlenen ve Bozkurt ile Halkın Sesi gazetelerinde çalışan bir çizer. Sayfamızdaki karikatürü 1992 yılına ait... Aziz Yavuzdoğan 1989-1994 yılları arasında Kıbrıs'ta yaşadı. Sayfamızdaki Kıbrıs sorunuyla ilgili karikatürü 1991'de Ortam gazetesinde yayımlanmıştır...

Kıbrıs'ın ünlü araştırmacısı, gazeteci yazar Bener Hakkı Hakeri'nin yayıma hazırladığı 2 ciltlik "Kıbrıs Türk Ansiklopedisi"ni Kıbrıs Gazetesi 1992 yılında yayımlamıştı. Ekim 2013'te hayata veda eden Hakeri, bu önemli kaynak kitabında, Kıbrıs tarihine önemli iz bırakanlar arasında, Aziz Yavuzdoğan'a da yer vermişti....

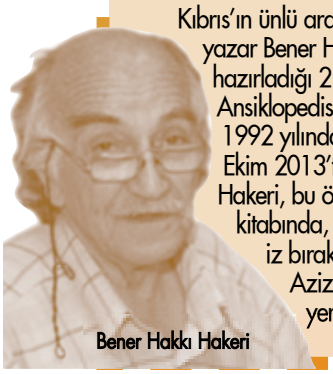

Bener Hakkı Hakeri

AZİZ YAVUZDOĞAN

MUSTAFA TOZAKI

M. SERHAN GAZİOĞLU

Kıbrıs Türk Basını'nda çizen karikatürcüler...

Kıbrıslı Türklerin ilk gazetesi olan "Saadet"in yayımlanmasından günümüze, Kıbrıs Türk Basını'ndaki çeşitli gazete ve dergilerde karikatürü yayımlanan birçok çizerin ismine rastlanmıştır. Bu çizerlerin bazıları uzun soluklu olup günümüzde de karikatürlerini yayımlarken; bazıları da kısa ömürlü olup inzivaya çekilmişlerdir. Kıbrıs Türk Basını'nda -saptayabildiğimiz kadarıyla- karikatürleri yer alan çizerlerin isimleri ve karikatürlerinin yayımlandığı gazete ve dergiler şöyle:
Ahmet Rifat (Davul, Ses), İsmet V. Güney (İstiklal, Köylü, Halkın Sesi), Mehmed Şevki Çankaya (Halkın Sesi, Bozkurt, Hürsöz), Ramiz Gökçe (Halkın Sesi, Bozkurt, Times Of Cyprus, Cyprus Mail, Kurtuluş, Akrep, Olay, Kıbrıs Postası, Ortam, Yeni Düzen, Avrupa), Aziz Amerikalı (Amcabey), Tarık Arsal (Amcabey), Aral Buka (Halkın Sesi, Hür Söz), Ergün Şoföroğlu (Halkın Sesi, Ortam) M. Serhan Gazioğlu (Yeni Düzen, Halkın Sesi, Yeni Çağ, Hekimce, Akrep, Çığır, Mimarca, Kıbrıslı, Haberdar, Afrika), Güner Pir (Halkın Sesi, Zaman, Kıbrıs Postası), Erdoğan Baybars (Savaş, Bozkurt, Halkın Sesi, Kıbrıs Postası, Yenigün, Akrep, Kıbrıslı, Lololo, Avrupa, Afrika), Erten Kasımoğlu (Halkın Sesi, Yeni Devir, Öncü, Kurtuluş), Musa Kayra (Yeni Düzen, Halkın Sesi, Söz, Kurtuluş, Kıbrıs Postası, Akrep, Ortam, Olay, Kıbrıs Sanat, Avrupa, Haberdar, Adres Kıbrıs), Necmi Astam (Olay, Halkın Sesi, Kıbrıs Postası, Buket, Bozkurt, Kıbrıslı), Semra Yalçın (Birlik), Hüseyin Çakmak (Yeni Düzen, Bozkurt, Ortam, Gençlik, Özgürlük, Söz, Kıbrıs Postası, Akrep, Alternatif Yazın, Nokta Kıbrıs, Lololo, Yeşilada, Vatan, Kıbrıslı, Avrupa, Afrika, Birleşik Kıbrıs), Alper Susuzlu (Yeni Düzen, Kıbrıs Postası, Akrep, Kıbrıs, Lololo, Vatan, Demokrat), Mustafa C. Azizoğlu (Yeni Düzen, Gençlik, Birleşik Kıbrıs, Yeni Düzen Kültür – Sanat, Adres Kıbrıs), Zühal Denizci (Yeni Düzen, Ortam, Londra Toplum Postası), Utku Karsu (Söz, Kurtuluş, Ortam, Halkın Sesi, Buket, Akrep, Çağ-Ses, Sosyalist Gözlem, Kıbrıs), Mehmet Ulubatlı (Yeni Düzen, Akrep, Öğretmen, Yeni Düzen Kültür – Sanat), Mustafa Tozakı (Yeni Düzen, Ortam, Akrep, Rekortmen, Vatan, Kıbrıs Ekran, Havadis), Cemal Tunceri (Kıbrıs Postası, Bozkurt, Akrep, Lololo, Kıbrıs, Çağ – Ses, Halkın sesi, Yeni Düzen, Ortam, Yeni Düzen Kültür – Sanat, Adres Kıbrıs), Arif A. Albayrak (Ortam, Kıbrıs, Akrep, Lololo, Hekimce, Yeni Düzen, Yeni Düzen – Kültür Sanat, Adres Kıbrıs), Bertan Soyer (Yeni Düzen, Akrep, Avrupa), Aziz Yavuzdoğan (Kıbrıs, Ortam), Kemal Bozkurt (Bozkurt, Kıbrıs, Halkın Sesi), Ergin Asyalı (Birlik), Mehmet İlkerli (Akrep, Alternatif Yazın, Yeni Düzen) Sevcan Çerkez (Yeni Düzen), Erdinç İlkerli (Alternatif Yazın), Zafer Tutkulu (Halkın Sesi), Ozan Özgenler (Çirkef), Hüseyin Özel (Yeni Düzen), Elif Atamaz Aşıcıoğlu (Kıbrıs), Ezcan Özsoy (Mimarca, Birlik, Halkın Sesi, Güneş), Erol Akcan (Halkın Sesi, BDH Barış, Ortam), Serkan Sürek (Halkın Sesi, Yeni Düzen, Yeni Düzen Sanat), Devran Öztunç (Kıbrıs Ekran) Dolgun Dalgıçoğlu (Ortam), Cengiz Beysoydan (Yeni Düzen Sanat).
(Hüseyin Çakmak'ın "Kıbrıs Türk Karikatür Sanatının Kısa Bir Özeti" adlı kitabından alıntıdır.)

KIBRIS için neler çizmişim?..

Tan Oral

Federasyon

Şipr,şipr...

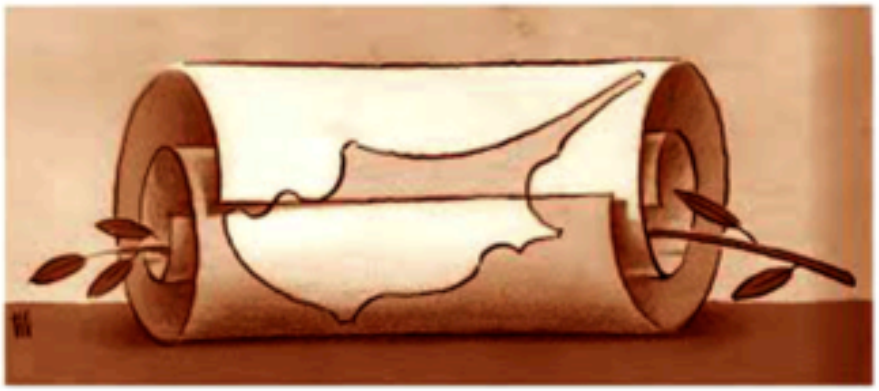

Yavru vatan

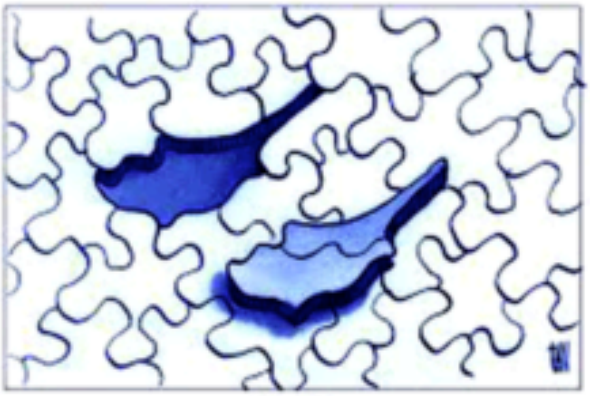
Puzzle

Yavru vatan!

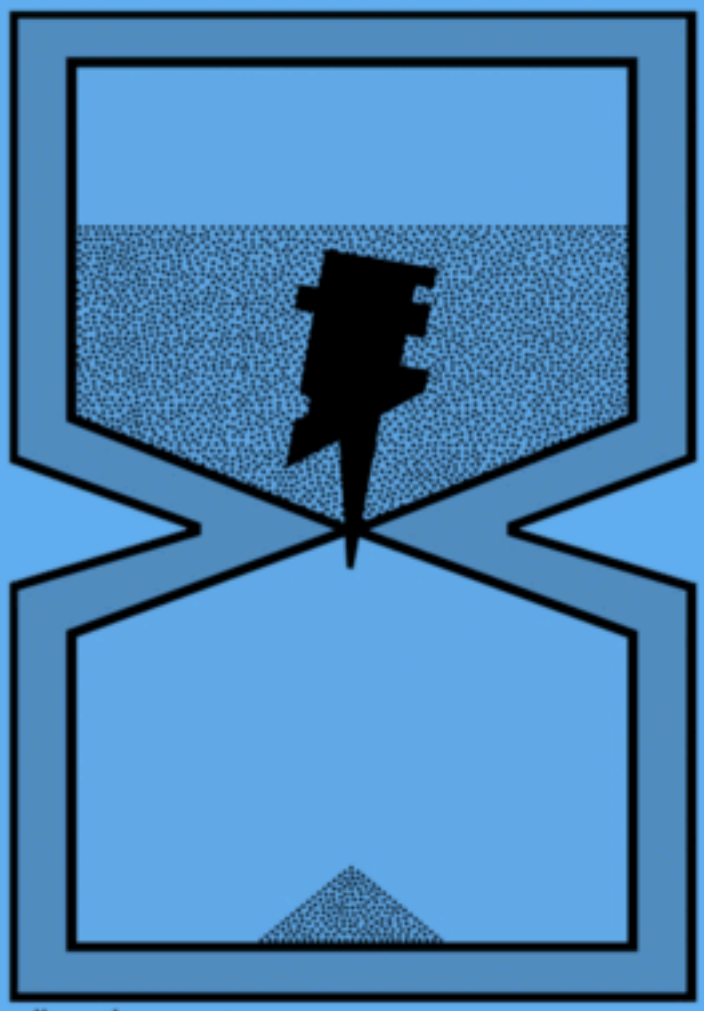

HÜSEYİN ÇAKMAK

ALPER SUSUZLU

MUSTAFA C. AZİZOĞLU

MUSA KAYRA